حمله بالای مؤسسات خیری

جوازی ندارد

هفته نامه

بجز اصلاح اراده دیگری ندارم سورة هود ۸۸

اصلاح ملي

سیاسي، ټولنیزه او فرهنګي اوونیزه

۴۱مه ګڼه، د ۱۳۹۶ لمریز کال د دلوې ۷مه د ۱۴۳۹ هـ ق د جمادي الاول ۱۰مه د ۲۰۱۸م د جنوري ۲۷مه نېټه

ازهجوم‌های پرسش برانگیز

تا صلحجویی‌های کاذبانه

مهاجر

ولې هېواد ته نه راستنېږي؟

اصلاح ملی را از اینجا بدست آورید:

کابل: تایمنی، چهار راهی حاجی محمد داد، سرک ۴، دفترمرکزی جمعیت اصلاح . موبایل: ۰۷۸۰۷٤۱۳۱۲

کابل:کوته سنگی، سرک سیلو، بلاک های شاداب ظفر، انتشارات اصلاح افکار. موبایل: ۰۷۷۸۱۹۱۳۸۲

کابل: شهرنو، چهارراهی انصاری، کتاب فروشی رسالت. تیلفون : ۰۴۰۲۲۰۳۳۵۹

کابل: انتشارات مستقبل مقابل بلاک های شاداب ظفر

کابل: کمپیوتر فروشی اکاموي جاده نادر بشتون، مارکت الله نظر، منزل ۲ دوکان ۲۳ ، موبایل ۰۷۹۹۳۹۰۸۱۹

کابل: ده افغانان، کتاب فروشی بیهقی

کابل: انتشارات بنیاد علمی و فرهنگی مسجد جامع پل خشتی موبایلها: ۰۷۹۹۰۱۱۱۱۱ / ۰۷۵۲۲۲۲۲۲۲

ننگرهار: جلال آباد، چهل متره سړک، د سید اکرام دوکانونه، د ماشومانو زوړ مسحبس ته څېرمه د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر. ټیلفون:۰۷۰۰٦۳۲٤۸۰

ننگرهار: جلال آباد: اسحاقزی مارکیټ، لاندې منزل، اصلاح افکار. ټیلیفون:۰۷۹۳۷۷۸۸۸۱

کندهار: نوی ښار، د هرات سړک، د سرې جامع غرب طرف ته سوري مېنه د امام ابوحنیفه (رح) تعلیمي او کلتوري مرکز د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر. ټیلفون: ۰۷۰۵۲۳۰۵۸۳

لغمان: مهترلام ښار، حمزه مارکیټ. ټیلیفون: ۰۷۷۵٦۷٦۰۹۹

هرات: سرک باغ آزادی، ابتدای جاده محبس ابن سینا۱ انجمن اخلاق و معرفت . موبایل:۰۷۸۵۲٦۳۷۷۳ - ۰٤۰۲۳۷۰۱۲

بلخ: گذر استالفی ها، عقب لیسۀ خانه نور، دفترساحوی جمعیت اصلاح. موبایل: ۰۷۸۸۸۰٤۰۵۵

کندز: شهرکندز، جاده ولایت، کوچه حاجی میری، پوهنتون سلام. ۰۷۸۷۷۰۳۷۲٤

بغلان: پلخمری، مارکیت اتفاق کتاب و قرطاسیه فروشی رسالت موبایلها: ۰۷۷۷٤۷٦٤٦۹ / ۰۷۰۰۵۸۹۸۵۷

لوگر: محمد آغه، واغجان بازار، پهلوی کلینیک حسین خیل . موبایل: ۰۷۷۵٤۳۸۷٦

لوگر: مرکز ، مدینه مارکیت سرک مسجد جامع ، کتاب فروشی سادات،سید عبدالحمید هاشمی.موبایل: ۰۷۰۰٤٤۹۸۸۱

پکتیا:دگردیزښار، مرکزی چوک ، دنې نمایندگۍ . وحیدالله:۰۷۷۹۲۱۳۸۲۲

خوست : افغان ټاور شاته، خوست مرکزي طبي لابراتوار دوهم پوړ د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر:۰۷۹۹۱۷٤۵٤٦ / ۰۷۷۷۱۷٤۵٤٦

تخار: آموزشگاه علمی رسالت- واقع چهار راهی تیل فروشی- تیل فروشی سابقه. ۰۷۷۹٦۳٤۱۹۲

بدخشان: فیض آباد: ۰۷۰۷۸۳۱۳٦٤ / ۰۷۷۵۲۷۰۵۰۸

زابل: قلات، عمومی جاده، د تجارانو کوڅه د غوثي رهنمای معاملات ترخنگ، شمېره: ۰۷۷۳۵۸۰۲۰۹ / ۰۷۰٦۵۲۷۱۸٦

فراه: ناحیه سوم، مقابل مسجد جامع قاضی، مرکز علمی و فرهنگی توحید. موبایل: ۰۷۹۹۸٤۳٦۱۱

نیمروز: شهر زرنج، کوچه‌ی افغانستان بانک، جنب ریاست زراعت، دفتر جمعیت اصلاح: ۰۷۹٦۳۰۹۱٤۰

قیمت یک شماره ۱۰ افغانی

د مسلمان اساسي دنده!

د مسلمانانو اساسي فریضه هماغه ده کومه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم وه، څرګنده خبره ده چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په غزواتو کې برخه اخیستې وه او د مسلمانانو قیادت یې کړی دی، د حکومت نظام یې هم چلولی دی، او قضا یې هم کړې ده، او د پیغمبر د نبوت منصب هم تاسې ته معلوم دی، چې هغه هراړخیز منصب ؤ او د هغه هڅې هم هراړخیزې وې، خو هغه د خپل انقلابي، جهادي، دعوتي، تعلیمي او اصلاحي کار پیل د دین له تعلیم نه پیل کړی ؤ، د اسلام د پوهاوي نه یې شروع کړی ؤ.

دا څه داسې خبره نه‌ده چې فلسفیانه او خطیبانه دلایلو ته اړتیا ولري، دا خو د قرآن او سنتو له نصوصو او دلایلو نه ثابته ده او چې څوک لږ علم هم ولري هغه په‌دې پوهېږي چې پیل او ابتدا یې هم په تعلیم او زده‌کړه ده او انتهاء او پای یې هم په تعلیم دی، آیا د الله (جل جلاله) په اوامرو کې لومړنی امر د (اقرا باسم ربك الذی خلق) نه ؤ؟ معنا دا چې قرآن لوله د خپل رب په نوم. بل ځای کې قرآن کریم د پیغمبر صلی الله علیه وسلم صفت بیانوي چې (یعلمهم الکتب و الحکمة) خپل قوم ته به یې کتاب او حکمت ورښووده.

په خپله پیغمبر صلی الله علیه وسلم هم فرمایي: (انما بعثت معلما) په حقیقت کې زه یو معلم را لیږل شوی یم. له‌دې نه معلومېږي چې د پیغمبرانو اصلي کار په دین باندې د خلکو پوهول او فکر آخرت ته د هغوی توجه راګرځول دي.

اصل کار د بندګۍ په لار د انسانانو د روانولو کوښښ او هڅه ده، او دا د تعلیم ، تبلیغ او دعوت په وسیله کېږي، نو د رباني او مخلصو علماوو اساسي کار هم همدغه دی، چې د الله بندګان به په دین پوهوي او د دین د پوهاوي په میدان کې به د تحزب خیال نه ساتي چې فلانی حزب څه وایي؟ او د فلانۍ ډلې پالیسي څه ده؟ زما د خپل تنظیم تګلاره څه ده؟ زما د قوم، ګوند، سیمې او وطن د خلکو مفاد او ګټه په څه کې ده؟ خالص تبلیغ به کوي، خلکو ته به د عام ولس په ژبه دین بیانوي، او په هره برخه کې به د خلکو لارښوونه کوي.

که د تجارت په برخه کې وي، د سیاست په برخه کې وي ، کورني مسایل وي او که بین المللي روابط وي، عقاید وي او که عبادات وي، دې ته به نه ګوري چې کومه ډله ورسره همغږې ده او کومه مخالفه ده، کومه ډله په واك کې ده او کومه له واکه بهر ده، په حق باندې ځان پوهول، په حق باندې عمل کول او نورو ته د حق رسول، دا دعلماوو دنده ده، دا کار خو په ژبه آسانه دی خو عملا انقلابي کار همدغه دی، او په دې خبره ټول عالمان پوهېږي.

د مولانا ګوهر رحمان له لیکنې څخه

سرمقاله

ازهجوم های پرسش برانگیز
تا صلحجویی‌های کاذبانه

حمله‌ی مهاجمان مسلح بر دفتر حفاظت از کودکان در ننگرهار و هجوم دومین بر هتل معروف و پنج ستاره‌ی کشور (انترکانتی‌نتتال) آن هم در قلب پایتخت و در موقعیت به شدت نظامی و محافظت شده و قتل چندین افغان و دپلومات خارجی، پرسش‌های زیادی را بر انگیخته است؛ حملات غافل گیرانه و برنامه ریزی شده‌ی مخالفان مسلح به این مکان تاریخی و دیپلومات نشین، که از آغاز حمله تا هنگام مهار نزدیک به چهارده ساعت را در بر گرفت، نمایانگر نهایت عجز و بیچارگی حکومت و دست گاه‌های نظامی و امنیتی آن بوده و آخرین خشت را از بنای اعتماد متزلزل مردم بر می‌کند و بصورت قطع زگنال حالت اضطرار را بر گوش‌ها تلنگر می‌زند.

هرچند این نوع حملات که تازه‌گی هم ندارد؛ شاید باتوجه به مدیریت ضعیف امنیتی-استخباراتی دستگاه‌های استخباراتی و امنیتی کشور آخرین حمله هم نباشد و هر روز بیشتر از روز دیگر مردم امید همین زنده‌گی نسبی و مصونیت جانی و مالی را از دست داده و خویشتن را گروگان در چنگال وحشت و مرگ تصور کنند؛ اما از آن جایی که هنوز حکومتی هرچند به نام و بیش از سه صد هزار نیروی نظامی و امنیتی و هزینه‌ی ملیاردها دالر را به عناوین مختلف این ملت بصورت مستقیم و غیر مستقیم گواه اند، شاید گاهی به خویش حق بدهند تا هرچند با حیرت زده‌گی بپرسند که این فاجعه از کجا آب می‌خورد و این شکارچیان ماهر و کار آزموده از کدام روزنه وارد زیستن گاه‌های به شدت دیپلوماتیک و محافظت شده می‌شوند؟!

جا دارد مردم بدانند که با آن همه دم و دست گاه و تکنالوژی بیشرفته چگونه مهره‌های وفادار به مخالفان مسلح باتجهیزات منظم و هماهنگی زمانی و مکانی برای مردان مسلحی که با آن همه پلان منظم وارد چنین مکان هایی می‌شوند، زمینه سازی می کنند و ایشان چطور و توسط کدام رگه‌ها و زنجیره‌هایی تا این اهداف رسانده می‌شوند؟!

آن‌هایی که هفده سال قبل از امروز وعده‌های سرخ و سبز و بهشت موعود و رویایی را به بال‌های هواپیماها و جنگنده‌های نظامی آمریکا و ناتو گره زده بودند و نیروهای تا به دندان مسلح خارجی را حافظان صلح و قاصدان امینت و آسایش معرفی می‌کردند، امروز کجا شدند؟ آیا کسی از میان همان سیاسیون فرصت طلب و استفاده جو حالا هم آماده خواهد بود تا پاسخی به این ملت سر به کف و قربانی ارایه دهد؟ آن چگونه اعتمادی بود که اینان بر دشمن خدا و پیامبر بسته بودند و صلح و سلم و رفاه و آسایش را جز در سایه‌ی سیاست اشغال‌گرانه‌ی آنان نمی دیدند؟؟

آن روز که حرص و آز سرمایه و قدرت برچشمان شان پرده افگنده بود و حتا برخی‌های شان آماده بودند تا به عشق برده گی جان فدا کنند و برای امضای پیمان امینتی و نظامی با آمریکا تا سرحد فروپاشی نظام و بیرون کشیدن رخت آواره‌گی اصرار می ورزیدند، حالا می‌توانند پاسخ دهند که بحران کنونی ما زاد اشتباه کی و پیامد سیاست عجولانه‌ی کدام سیاست مداران منفعت جو و پیش پا بین بود؟؟

داشتن انتظار تأمین امنیت از آمریکا و بستن پیمان امنیتی با آن کشور از همان آغاز کار، اشتباهی بود جبران ناپذیر و فربه کردن این انتظار و توقع صلحجویی از آن، تخدیر کردن خود و ملتی‌ست که سال‌ها برای آزادی رزمیده و بیش از یک و نیم ملیون قربانی را در راه دفاع از دین و وطن و دفع تجاوز تقدیم کرده است. حالا مگر بر چه کسی پوشیده است، که حضور نظامی آمریکا درین کشور، خود عامل نا امنی و خون و کشتار و رعب و وحشت نیست؟؟

سیاست مداران ما در این سوی جبهه با اتکا به دوستان بین المللی شان و مخالفان سرسخت و آشتی نا پذیر شان در سوی دیگر و در رکاب بیگانه‌گان خواسته و یا نخواسته این کشور را به باتلاق خون و مرگ و ماتم تبدیل کردند و همه فرصت‌ها و زمینه‌ها را سوختند و جز اندوه بیچاره‌گی و فقر و تهی دستی به این ملت به یاد گار نماندند. تا آنجا که حتا دیگر خانه‌ها و مساجد هم برای مردم بیچاره و مظلوم کشور امن نیست و شب و روز شان با بیم و هراس می‌گذرد.

جمعیت اصلاح افغانستان

بخش فرهنگی و نشرات

هفته نامه
اصلاح ملی
اونیزه
داسلام داصیل فهم منبر

Email:eslahmilli@gmail.com

مدیر مسؤول

محمد شعیب قریشی

اعضای هیأت تحریر:

نقیب الله حمید
سردارمحمد دیندارخیل
رحیم الله حریفال
عزیزاحمد حنیف
وحید الله مصلح
عبدالوهاب هائد

شماره مسؤول توزیع: ۰۷۸۰۷۴۱۳۱۲

آدرس بانکی: جمعیت اصلاح و انکشاف اجتماعی افغانستان
نوی کابل بانک
A/c No: 1001202080036 (Afghani)

آدرس بانکی: جمعیت اصلاح و انکشاف اجتماعی افغانستان
نوی کابل بانک
A/c No: 1001201080036 (Dollar)

حمله بالای مؤسسات خیری جوازی نه دارد

نصیر احمد نویدی - رئیس شورای مرکزی جمعیت اصلاح

حمله روز چارشنبه بالای مؤسسه حمایت اطفال (سیف دی چلدرن) در شهر جلال اباد ، جامعه از قبل نا آرام ما را یکبار دیگر به شدت تکان داد. قبل ازین گمان نمی شد که مؤسسات خیری و فعالیتهای انسانی هدف هجوم افراد مسلح مخالف دولت قرارگیرد. اما این حمله تمام مؤسساتی را که به نحوی مصروف کار خیری و کمکهای بشری در کشور استند، به شدت نگران ساخته است.

دفتر اکبر بعنوان چترهماهنگ کنندهٔ مؤسسات غیر دولتی افغانستان حمله بالای دفترحمایت اطفال در ننگرهار را به شدت محکوم نموده و از اطراف درگیر خواسته است که مؤسسات خیری و کمکی را مورد هدف قرار ندهند، زیرا که یگانه متضرر از چنین حملات مردم بیچاره و فقیر کشور می‌باشد.

اطراف متعددی از داخل کشور گرفته تا سرمنشی سازمان ملل متحد (آقای بان کیمون) همه این حمله را به الفاظ شدید محکوم نموده‌اند، اما متآسفانه مو قف مؤسسه حمایت اطفال که مرکز آن در انگلستان می‌باشد، یک موقف تشجیع کننده و قوی نبود که گفت، فعالیت‌های این مؤسسه را بخاطر حمله بر دفتر جلال آباد متوقف خواهند ساخت، زیرا که توقف فعالیتهای این مؤسسهٔ خیری از یکطرف ده‌ها هزار هموطن فقیر و مستمند ما (که بیشتر شان اطفال است) را از خدمات انسانی این مؤسسه محروم ساخته مشکلات شان بیشتر خواهد شد و از طرف دیگر صدها تن از هموطنان ماکه درین مؤسسه کار میکردند، مصدر درآمد مالی شانرا از دست خواهند داد، این در حالیست که گراف بیکاری در کشور از قبل در بالاترین حد خود قرار دارد.

مسؤولین مؤسسه حمایت اطفال باید شجاعانه اعلان می‌نمودند، که با وصف حادثهٔ ننگرهار فعالیتهای خیری شانرا در افغانستان ادامه خوهند داد. در عین حال حق داشتند تا از حکومت وحدت ملی بخواهند تا در قسمت تآمین امنیت دفاترشان اقدامات بیشتری روی دست گیرند.

حمله بر دفتر حمایت اطفال ننگرهار در حالی صورت میگیرد که هنوز قضیهٔ حمله برهوتل انترکانتننتال کابل، که ده‌ها تن از هموطنان ما در آن کشته و زخمی شدند، تازه بوده و در صدر سرویسهای خبری قرار دارد و این دومین حمله طی یک هفته بر اهداف غیرنظامی در کشور می باشد. مخالفین مسلح شاید محاسبات خود را در قبال چنین حملاتی داشته باشند، اما برای عامه مردم وقوع چنین حوادثی معنایی جز ویرانی، هلاکت و بی باوری بیشتر برامنیت کشورندارد.

با دخول ماه دلو، درست ۲۶ سال از خروج نیروهای تجاوزگر اتحاد جماهیر شوروی وقت از کشورما سپری می گردد، اما متآسفانه تاحال مردم ما در جنگ و بی امنیتی به سر می‌برند و روزانه ده‌ها هموطن ما بکام مرگ فرو می‌رود.

حالا وقت آن رسیده تا تمام جناحهای درگیر یکبار دیگر باخود بیاندیشند و برملت بیچاره و مظلوم خود رحم نمایند، حال وقت آن رسیده که آرمان صلح از شعار به عمل پیاده گردیده و به آلام و دردهای ملت نقطهٔ پایان گذاشته شود.

بده ورځ او د انتظار شيبې!

محمد عادل بصیرت

د سهار نهه بجې نيږدې وې، له خپلو ملګرو سره د نجم د اسلامي روزنې د پنځه ورځنۍ دورې په تنظيمولو کې بوخت وم. ناڅاپه مې د يوې سترې چاودنې غږ واورېد. د لومړۍ چاودنې د ځای په فکر کې وم، چې څو نورې چاودنې وشوې او په همدې ډول د سختو مرميو د تبادلې غږونه اورېدل کېده. هيڅ مې پرې ذهن نه رسيده چې د چاودنو او جګړې ځای به کوم وي. په هر حال د اسلامي روزنې د دورې د دربيمې ورځې درسونه هم پای ته ورسيدل، د پای په دعا کې مو د ملګرو او وطنوالو د ژوند لپاره د زړه نه دعا وکړه؛ او د کور په لور راغلو.

څو شيبې په کور کې وم چې خبر راغې، د بريد لاندې دفتر کې زمونږ د ملګرو ترڅنګ ډېر شمير هېوادوال او دفتر کارکوونکي بند دي. د دوی په اند د دفتر کارکوونکي د زيرزميني په سيف روم کې بند پاتې دي. په منډه مې ځان ساحې ته ورساوه، تر څو خپلو ملګرو او نورو هيوادوالو ته تسليت ورکړم. کله چې ساحې ته ورسيدم، ګورم چې سلګونه ځوانان، سپين‌ږيري او ماشومان د بريد ساحې ته څيرمه کوڅه کې د خپلو کورنيو د غړو، خپلوانو او عزيزانو د ليدلو منتظر دي. دوی خفه ولاړ دي، له سهاره يې تر دې دمه له ستوني څخه د خوارک څه شی نه دی تېر شوي. دوی په ډېر حيرت له يو بل نه پوښتل؛ ايا ستاسې د کورنۍ کوم غړي خو تاسې ته تازه احوال نه دی درکړی؟. کله به لاړل او له امنيتي ځواکونو څخه به يې پوښتنې وکړې چې ايا څه نوي معلومات شته دی او که نه؟ خلک ټول منتظر وو، د ماسپښين اذانونه وشول، خلک مسجد او يا هم نيږدې کورونو ته لاړل ترڅو د ماسپښين لمونځ ادا کړي. هر چا په بيړه لمونځ ادا کړ، مګر په عذر او زاری يې د خپل عزيز د بيا ليدو لپاره د الله جل جلاله دربار ته لاسونه نيولي وو. له لمانځه څخه به هر يو داسې په چټکۍ را روان ؤ ته وايې عزيز ورته منتظر ولاړ دی، او دې يې ليدلو ته ځان تر ټولو مخکې رسوي. مګر کله به چې ساحې ته راغې متأسفانه هغه فکر او سوچ به يې بيرته په سيند لاهو شو.

لا هم خلک منتظر ول، يو بل ته يې په غټو غټو سترګو کتل، مګر د کره معلوماتو درک لاهم نه لرېده. له دوی سره نه يوازې دا چې د خپلو عزيزانو غم ؤ، بلکې د ټولو هغو کسانو په وير اخته وو، چې په سيمه کې بند پاتې وو او پر دې سربيره يې ناسمو معلوماتو غم يو په دوه کړی ؤ. منتظر خلک به ډلې ډلې د يو ديوال او بل ديوال غاړې ته ودريدل. که څه هم دوی يو بل ته د ډاډ او تسليت څخه پرته بل څه نشو ورکولای، مګر بيا به يې هم کله نا کله د يو بل د خوشحالولو لپاره يوه نيمه د خوښۍ خبره وکړه، خو د خوښۍ جرأت له هيچا سره نه ؤ. د دې ټولو حالاتو زغمل له وسه وتي وو، خو له صبر پرته بله چاره نه وه. تر ټولو دردوونکې به هغه صحنه وه چې کله به کوم ستر امنيتي او يا ملکي چارواکی راغی، خلک به پرې د مچيو په څېر را ټول شول، خو له هغه سره به هم هيڅ نه وو او يوازې د دعا سپارښتنه به يې کوله او بس... مګر د منتظرو خلکو د زړونو هغه ليونۍ پوښتنې به کله دی خبرو ځوابولې؛ دوی خو پخپله هم ځانونو ته د صبر او دعا توصيې کولې..

د مازديګر لمونځونه وشول، نور د انتظار سختې شيبې راورسيدلې. نور د خلکو د زړونو درزا زياته شوه. له دې وروسته چا د خپلو عزيزانو د ژوند هيله نه درلوده؛ ځکه دوی په دی اند وو که چيرته شپه شي، حالات لاپسې خرابيږي او بيا به يې بنايي امنيتي ځواکونه هم د کنترول وسه ونلري. دوی په ډېر شدت خپلې پوښتنې له امنيتي منسوبينو او مسؤلينو څخه کولې. خو بيا هم ځوابونه رنګ رنګ وو.

درونډ انتظار دوام درلود، چې په يو ناڅاپي د ټولو منتظرينو تيليفونونو ته زنګ راغې..

هلو..مونږ الحمدلله محفوظ راووتلو، مونږ خوندي وساتل شو، مونږ روغ راووتلو، مونږ په خير راووتلو، مونږ جوړ يو او نورو ورته د خوښۍ پيغامونه مو واوريدل...

خلک د ډېرې خوښۍ نه يو بل ته ورغاړې وتل، د خوښۍ اوښکې يې له سترګو په بې کچې ډول رواني وې، هر چا يو بل ته مبارکۍ ورکولې، د خلکو خولې له خندا نه ډکې وې، او په زړونو کې همدا دعا کوله چې، الله تعالی دې نور زمونږ په هېواد کې سوله راولي...!

مهاجر ولې هېواد ته نه راستنېږي؟

عبدالرزاق حبیبي

فرید (مستعار نوم) د کرزي په دوره کې له دوه نیمو لسیزو وروسته د پاکستان د جلوزو کیمپ له ترلو وروسته خپل هېواد ته را وکوچېد، په ننګرهار ولایت کې خپل کلي کې مېشت شو، په کلي کې یې خپل پخوانی کور ورغاوه او مېشت شو، خو له ډېرې کمې مودې وروسته یې ولیدل چې اولادونه یې په کلي کې بې سرنوشته ګرځي، خپله ټوله ورځ کار پسې ګرځي خو کار نه پیدا کېږي، دومره سرمایه نه لري چې سرمایه ګذاري پرې وکړي او شخصي سوداګري پیل کړي، ځکه یې نو یوځل بیا کډه بار کړه او له کورنۍ سره یوځای شمشتو کیمپ ته لاړ او هملته مېشت شو، بچیان یې د عربانو د یوې مؤسسې اړوند مکتب کې داخل کړل او ددې ترڅنګ چې درسونه یې ورته ویل لیلیه او د میاشتې جیب خرڅ یې هم ورکاوه، خپله یې د چرګورو خرڅول پیل کړل او ژوند ته یې دوام ورکړ.

تېرکال له پاکستان څخه د کډوالو د بېرته راتګ د ستر کمپاین پرمهال محمد علي (مستعار) راته وویل خدای دې وکړي چې دا زمونږ نوي خپلوان هم را کډه شي چې پاکستان نه مې زوی ته ناوې راوستل هم بلا لانجې لري، موده وروسته یې راته وویل چې خپلوان مې راغلي او په ننګرهار کې یې اړولي، زوی ته یې واده وکړ او څه موده وروسته محمد علي نه مې پوښتنه وکړه چې خپلوان دې څنګه دي؟ ځواب یې راکړ چې هغه ورځ ورسره تورخم ته تللی وم قاچاقبر سره مې خبره وکړه او بېرته پاکستان ته لاړل وایي دلته نه روزګار شته او نه کاروبار، هماغه ځای زمونږ غریبانو لپاره ښه دی.

دا دوه کوچنۍ پېښې زما د دوه پېژاندو کسانو کیسې دي، چې څنګه یې په خپل هېواد کې شپه نه تېربده او بېرته یې د مور په ارزښت وطن پرېښود او مهاجر شول، داسې زرګونه کیسې دي چې زمونږ هېوادوال هره ورځ د جګړو، بې وزلۍ، نا امنۍ، بې کارۍ او... له لامله له دې هېواده فرار ته زړه ښه کوي.

له ګاونډیو هېوادونو او په ځانګړې توګه له پاکستان او ایران سره د مهاجرو اړوند زمونږ ستونزه تازه نه، بلکې د نږدې ۳ لسیزو را روانه ده او په مختلفو وختونو کې تر ډېره په افغان حکومت د فشار د یوې آلې په توګه استفاده شوې ده چې تر ټولو وروستۍ یې په دې ورځو کې د پاکستان له لوري افغان کډوالو ته د یوې میاشتې فرصت ورکول دي چې بیا هم افغان حکومت پاکستاني لوري نه غوښتې چې هلته د اوسېدو موده یې وغځوي.

کډوال له ګاونډیو هېوادونو ولې نه راستنېږي؟

پاکستان او ایران د افغانستان هغه دوه ګاونډي هېوادونه دي، چې مهاجرت ورته د نورو هېوادونو په پرتله آسانه او هلته له قانوني اسنادو پرته اوسېدلو اړوند مشکلات په کې کم دي، په تېرو ۳۰ کلونو کې په میلیونونو کډوال له افغانستان همدې هېوادونو ته کډوال شوي بیا یا هلته تر ننه پاتې شوي او یا له دې لارې د نړۍ نورو هېوادونو ته خوځېدلي.

کډوال ګوري، چې په تېرو ۳۰ کلونو کې د افغانستان د داخل ژوند هېڅکله د پاکستان او ایران په خاوره د ژوند د امکاناتو او د کاري فرصتونو سره د پرتلې جوګه شوی نه دی، ځکه نو کډوالو ته تر ټولو مهم د هغوی د شخصي ژوند اړوند مسایل دي، چې د افغانستان له داخل څخه یې هلته ستونزې کمې او د کار، تعلیم، روغتیا او... فرصتونه او خدمات ارزانه او د افغانستان په نسبت ښه دي.

په تېرو ۱٦ کلونو کې افغان حکومت د کډوالو د راستنولو لپاره مختلف کمپاینونه کړي دي خو یو هم په کډوالو تر دې دمه دومره اغېز نه دی کړی، چې له دې هېوادونو خپل هېواد ته په ټولیز ډول را ستانه شي، او ددې اغېز نه شتون یو ستر لامل له کډوالو سره په شویو وعدو عمل نه کول او هغوی ته ژمن نه پاتې کېدل دي، څو ځل په رسنیو کې د مهاجرینو په نوم د ښار ګوټو د غصب راپورونه خپاره شوي دي، د شتمنو را ستنو شویو مهاجرینو اولادونه اختطاف شوي دي، د پاکستان په پرتله ورته امنیتي ګواښونه ډېر شوي او د شخصي مصؤونیت د نه شتون له لامله بېرته کډه کولو ته اړ شوي دي.

خیرالدین (مستعار) د جلوزو کیمپ اوسېدونکی ؤ چې وطن ته راستون شو، خو د خراب اقتصادي حالت له لامله بېرته پاکستان ته وکوچېد، او اوس د پاکستان په مانسهره سیمه کې اوسېږي هغه د جوارو د پیر او پلور کار کوي، کابل ته یې د خپل کاروبار د رالېږد پرېکړه وکړه خو هرڅومره کوښښ یې چې وکړ دلته یې د هغه ځای پر نسبت نیمه ګټه هم نه شوه کولی ځکه یې نو هملته خپل کاروبار لا پسې پیاوړی کړ او اوس یې د کډوالو د نوي راجستریشن په پروسه کې کورنۍ ته بیا د

مهاجر کارتونو اخیستلو لپاره ځان ثبت کړ.
په پاکستان کې د مېشتو کډوالو د نه را ستنېدو یو تر ټولو عمده او ستر لامل په هغه هېواد کې د ژوند د سهولتونو ډېرښت، بهتر تعلیمي او روغتیایي فرصت او نسبي امنیت دی چې د هېواد په داخل کې ورته لاسرسی نسبتا سخت دی.

آیا پاکستان مېشتي کډوال خاین او جاسوسان دي؟

په افغانستان کې یو بد رواج دا دی، چې د قضایاو عمق او ژورتیا ته کمه توجه کېږي، همېشه احساساتي تعامل کېږي او د وچو له لامله لانده هم سوزول کېږي، د یو قوم د یو خاین له لامله ټول قوم سپکېږي، د کډوالو په موضوع کې هم همداسې برخورد کېږي، کډوال ملامته کېږي، چې د افغانستان د ګټو پر خلاف د پاکستان ګټو ته ژمن دي او د افغان حکومت مجبوریتونه په نظر کې نه نیسي او هېواد ته نه راستنېږي، خو دلته زمکني واقعیتونه په نظر کې نه نیول کېږي، چې کډوال ولې نه راستنېږي؟ د نه راستنېدو تر ټولو ستر علت یې څه دی؟ آیا چا چې د خپل هېواد د ژغورنې په موخه د نړۍ استکباراتي قوت سره د جنګېدلو لپاره خپل کور، کلی، پټي او وطن پرېښی وي هغه به دومره پربوتی فکر ولري، چې د خپل هېواد د نړولو او خپل هېوادوال د وژلو لپاره د بل چا د لاس آله وګرځي؟ څو ځلې به مو په رسنیو کې اورېدلي وي، چې راستنو شویو کډوالو ته په مختلفو ځایونو کې د آی اس آی د جاسوسانو په سترګه کتل شوي، تحقیر شوي او په پاکستان کې د مېشتېدا پیغورونه ورکړل شوي دي، البته په استثنایي توګه د ځینو کړیو خرڅېدا او د هېواد په وړاندې خیانت یې څوک نشي پټولی خو په مجموع کې ټول په یوه تله تلل بې انصافي او ظلم دی.

کډوال د افغانستان مصلحت نظر کې نه نیسي که حاکمان؟

دا چې په مختلفو مواردو کې د مهاجرو څخه د فشار د آلې په توګه استفاده شوې ده، یو عامل یې دلته د حاکمې طبقې لخوا د کډوالو د ستنېدو لپاره د لازمې برنامې نه شتون او له هغوی سره د شویو ژمنو نه عملي کېدا هم ده، هغوی ته د ښارګوټو د ورکولو، د مکتبونو د جوړولو، د کاروباري فرصتونو د آماده کولو او... وعدې شوي دي خو یوه هم نه ده عملي شوې او دې کار په حکومت د کډوالو بې باورۍ زیاته کړې ده.

افغان مهاجر په دې تورنېږي، چې ملي ګټو ته ژمن نه دي کنه د افغانستان ملي ګټې به یې په نظر کې نیولې وې او را ستانه شوي به وی، خو آیا کله هم دا اړخ په نظر کې نیول شوی دی، چې دلته حاکمه طبقه د ملي ګټو په وړاندې څومره ژمنه ده؟ په تېرو ۱۶ کلونو کې ددې هېواد له بودیجې څخه د غلا په اړه یوائې د سیګار راپورونه را واخیستل شي نو هم کفایت کوي او څرګندوي چې په کډوالو تهمت پورې کوونکي خپله څومره ملي ګټو ته ژمن دي؟

د وطن د رغونې په سترو پروژو کې څومره غلاوې شوي دي، چې حتی یوه پروژه پنځم یا شپږم لاس خرڅه شوې او آخر کې د پروژې لسمه برخه پیسې هم نه دي پاتې شوي او پروژه په داسې شکل جوړه شوې چې په لنډه موده کې بېرته له منځه تللې، آیا عسکرو په ګڼو مواردو کې په سنګرونو کې د پورته طبقې د خیانت له لامله نه دي ژړلي؟ آیا د عسکر د بېچاره کونډې څخه ناوړه غوښتنې نه دي شوې؟ دا څه په ډاګه کوي؟ آیا په دې کې هم د کډوالو لاس دی او هغوی په کې خیانت کړی دی؟

هماغه حاکمان او سیاسیون چې کډوال دلته په نه راتګ ملامتوي د خپلې دندې له ختمېدو وروسته چېرته تللي؟ آیا هغوی ټول بېرته په اروپا کې نه دي مېشت شوي؟ آیا همدا اوس د حاکمې طبقې یوه غټه برخه په اروپا او خلیج کې نه اوسي، آیا د حکومت او پارلمان د ګڼو کسانو کورونه همدا اوس په اروپا او امریکا کې نه دي؟ په کانتیننټل له حملې وروسته به مو لیدلي وي، چې د «د خلکو نماینده» له کلونو راهیسې په کانتیننټل کې اوسېده ځکه چې کور یې دلته نه ؤ!

که په لنډه توګه یې ووایو دلته د کډوالو د راستنولو لپاره تر ټولو فرصت سولې د حکومت او بهرنیانو ژمنتیا او په واقعي توګه کار کول دي، که په هېواد کې په واقعي معنی سره سولې ته کار وشي او دلته سوله له پروژه یي کار څخه واقعي سولې ته راشي او دا د سولې په نوم ډرامې ختمې او رښتیني سولې د راتګ لپاره هڅه وشي نو لرې نه ده، چې هېڅ افغان به په بهرني هېواد کې هغه که اروپا، امریکا، اسیا او... هر ځای وي نور د ذلت او یو بېګانه په ډول اوسېدو ته ترجیح ورنکړي، بلکې حتما به خپل هېواد ته راستون شي، هېڅکله به د مهاجر په نوم پېغور اورېدو ته زړه ښه نه کړي او نه به د مسافرۍ او جلاوطنۍ شپې سبا کړي.
د سولې پر وړاندې تر ټولو ستر خنډ دلته د بهرنیانو نظامي او پوځي حضور او د هغوی هر اړخیزه مداخله ده، چې نه پرېږدي دلته امنیت او آرامي راشي، ځکه بیا د هغوی وتلو او له دې ځایه د ویستلو غږ پورته کېږي او هغوی هیڅکله نه غواړي چې دلته د آسیا په زړه کې نیول شوي قرارګاه چې چین، روسیه، ایران، پاکستان او... ټول تري څارلی او تر کنټرول لاندې ساتلی شي پرېږدي، ځکه نو تر څو چې هغوی نان ورکوي نو فرمان به هم ورکوي او چې فرمان د هغوی وي نو نه به د کډوالو راستنېدل وګورو او نه هم په دې هېواد کې امنیت، غوره اقتصاد او له ډز او ډوز لرې آرام ژوند، بلکې دا د «نسلونو جګړه» به د پېړیو جګړې ته اوړدېږي، د حاکمانو بچیان به په اروپا کې مرفه ژوند او عیاشۍ کوي او د بېچاره ولس بچیان او کورنۍ به هره ورځ په وینو کې لمبېږي، لا به هم داخلي کډوال ورځ تر بلې ډېرېږي او چې د چا وسه رسي هغه به هېواده تښتي.
یو به ځان پورې بم تړي غوښې به یې بادېږي او بل به د بم په لمبه کې سوزي او کباب کېږي به، ځکه نو که حاکمان رښتیا هم په دې ملت د زړه سوي کم احساس هم لري د دولت د مخالفینو سره دې په هر قیمت سوله وکړي او نور دې په روان اور تېل نه پاشي.

اردوی افغانستان چه وقت و چگونه منحل گردید؟

دکتور فاروق اعظم

بحث اردو (فوج، لشکر، جیش) ابقاء و یا انحلال آن که درین روزها در رسانه ها مطرح است، یک بحث علمی و تاریخیست. اکثر علماء عسکری، افراد نظامی را با سجایا، کرکتر و هدف شان اردو مینامند. بعضیها، تعریف اردو را در وظیفه اش می بینند و میگویند که اردو یا فوج یک دسته از مردم منظم مسلح اند که از نظام (دولت) دفاع مینمایند و یا برای تحقق اهداف سیاسی آن میجنگد.

درا فغانستان مثل بسیاری مسائل دیگر، راجع به اردو نیز نظر واحد و جامع که شامل اخیار و مانع اغیار باشد در بین نسل جوان نداریم. چه ساخت و بافت مغز نسل جوان ما تا حد زیادی زاده حوادث بس ناگوار چهل سال گذشته است. شرایط ناگوار مسلط ، اکثر مسلمات برایشان مغشوش کرده اند. مثلاً، ما چه را اردو میگوئیم؟ جنگ افزار نظامی؟ تشکیلات نظامی؟ دفاع از قانون اساسی؟ دفاع از ...؟ خلاصه، در یک کشور، اردو یا افواج مسلح از چه باید دفاع کرد؟

در بسیاری از کشورها، اردو حافظ و مدافع قانون اساسی است و در قانون اساسی شان حراست از ارزشهای معنوی و تمامیت ارضی کشور درج میباشد؛ ولی قوانین شان با تغییر حکومت تغییر نمی یابد. از همین جهت است که نظامیان دران کشورها به قانون اساسی سوگند میخورند و به دفاع ازان متعهدند. درینجا جنگ افزار و یا تشکیلات نظامی بر روح اردو اطلاق نمیشود چه یک کشور متواند تجهیزات نظامی را از یک کشور دیگر وارد کند و یا تشکیلات نظامی را از یک مملکت دیگر کم و بیش کاپی و پیروی نماید. با ارسال و یا ورود اسلحه، مفهوم اصلی و عالی فوج صادر و یا وارد نمیشود. چون در قانون اساسی این کشورها منافع ملی همان خطه، مشخص میباشد؛ لهذا دفاع از قانون اساسی درحقیقت دفاع از کشور، دفاع از نظام و دفاع از منافع ملی شان است.

در افغانستان، فوج از بدو تأسیس آن بر دو پایه مستحکم بناء بود؛ دفاع از دین و دفاع از وطن (تمامیت ارضی). لهذا، فوج یا اردو همواره یک پیشه مقدس و مورد احترام مردم ما بوده است. متأسفانه، این تقدس و احترام با کودتای ۷ ثور ۱۳۵۷هش و متعاقب آن با تجاوز شوروی بر افغانستان سخت جریحه دار شد. از طفولیت به یاد دارم که در کندهار در روز اول سنبله در جاده عیدگاه رسم گذشت عسکری بود و با این نمایش جشن استقلال افغانستان که سه روز در ولایات دوام داشت شروع میشد. خانه ما هم در پهلوی مسیر این رسم گذشت بود. وقتیکه قطعات منظم فوج با علم، لواء و بیرق سرافراشته در پیش روی نائب الحکومة یا والی و دیگر اراکین عالیرتبه دولت تیر میشد، مردم عوام که از شهر و اطراف آمده بودند، مباهات میکردند و بخود میبالیدند که یک فوج سربلند دارند. بیرقهای فوج که فرقه مشر (جنرال) و یا لواء مشر)ډگروال) آنرا حمل میکرد، زنان بر بامها در مسیر رسم گذشت و مردان در اطراف سرک با بسیار اخلاص تماشا میکردند و به کامیابی اردو دست دعاء بالا مینمودند. فخر میکردند، گریه شادی و التماس میکردند. بیرق کلان یا لواء فوج را که مردم علم شریف مینامیدند لوای اسلام میدانستند. فوج را حامی و مدافع دین، وطن و ناموس کشور میپنداشتند. خلاصه، مردم افواج مسلح را از خود میدیدند و به آن میبالیدند. خوب به یاد دارم که یکی از عساکر (جمعه خان) که در منطقه ما وظیفه داشت، بعد ازا آدای هر نماز کمربند خودرا اول ماچ (بوسه) میکرد و پس از دعاء به اسلام، وطن و خودش آنرا دور کمر به بسم الله میبست و میگفت وظیفه عسکری عبادت است. دیگر عساکر نیز همین کار میکردند. چون اردو و فوج ما بر دو پایه مستحکم یعنی دفاع از دین و وطن استوار بود، لهذا ما همه به این عقیده بودیم که عساکر شجاع ما مدافعین ارزشهای معنوی، تمامیت ارضی و عزت ما استند. اهداف فوج در کشور ما و اهداف فوج در دیگر کشورها که از قانون اساسی دفاع میکنند، تقریبا همسانند.

در ۷ ثور سال ۱۳۵۷ هش کودتای خونین شد و نظام سیاسی کشور در دست کمونستها افتید که با خدا و دین دشمنی علنی داشتند. میگفتند که دین افیون جامعه است و علمای دین را هیچ مجال حیات طبیعی نبود. بودند نظامیانیکه با نظام کمونستی مخالفت نمودند. ولی شهید کردند و انانیکه زنده ماندند مجبور به ترک وطن شدند. بدین ترتیب در نتیجه کودتای ۷ ثور ۱۳۵۷ هش از جمله دو پایه، یک پایه مهم بنای فوج که حراست از دین بود، فرو ریخت. پروسه انحلال اردوی افغانستان ازهمین جا آغاز شد، چه دیگر اجرای وظیفه در فوج تقدس و پاداش اخروی و احترام قلبی مردم نداشت. مردم در دهات جنازه آن عساکر را نمی کردند که برای حکومت جنگ میکردند و یک کارمند بلند رتبه دولتی به دهکده خود ولو نزدیک شهر هم بود، رفته نمیتوانست و رفتن از یک شهر به شهر دیگر از راه زمین

برایش خطر سر بود. آنانیکه کمونست بودند برای تحقق اهداف کمونستی خود دلائل میتراشیدند و میجنگیدند، ولی افسران مسلمان در نظام از ناچار و یا برای امرار حیات مادی حاضر وظیفه میشدند. در ۱۳۵۸ در زندان پلچرخی یک جنرال نیز با ما محبوس بود. او که هروقت از گرفتاری خود قصه میکرد، وقتیکه به این حصه میرسید که خلقیها اورا گرفت، دریشی عسکری از تنش کشید و نشانها و مدالهایش را زیر پای انداخته و سخت لگدمال کرد، اشک در چشمانش می امد که این نشانها سمبول عظمت وظیفه بود. او میگفت: مرا هر سزا میداد قبول ولی این نشانها را لگدکوب نمیکردند؛ دران عزت وظیفه، دین و وطن بود.

پیش از کودتای ۷ ثور۱۳۵۷ انجام وظیفه در نظام عسکری مکلیفت هر مرد جوان افغان بود. هر جوانیکه ۲۲ ساله میشد خودش به وظیفه عسکری میرفت و دوسال آنرا بدون معاش در هرجائیکه حکومت لازم میدید اجراء میکرد. مردم از عسکری نمیگریختند. بعد از کودتای ثور چون مردم نظام خلقی را مشروع نمیدانستند و نه تنها ازان حمایت نمی کردند بلکه خدمت برای دفاع از نظام خیانت به دین میدانستند؛ لهذا از مکلفیت عسکری شانه خالی میکردند. دولت مجبور بود که جوانان را بزور به عسکری ببرند و محبوسین سیاسی را که هزارها در هر ولایت زیر شکنجه بودند بشرط خدمت در عسکری آزاد کنند. این محبوسین آزاد شده را مثل سپر در خط مقدم نبرد با مردم مجاهد افغانستان می انداختند. مردم نمیخواستند که برای بقای یک نظام کمونست ضد دین علیه مردم مسلمان خود بجنگد. چون حکومت به کمبود عسکر مواجه بود، لهذا برای سرباز گیری بزور متوصل میشد. خلقیها همواره پیره میکردند که عسکر از قشله نه گریزند. فوج از نگاه معنوی بالکل متلاشی بود. تنفر از نظام و فرار مردم از عسکری باعث تشدید پروسه انحلال اردوی افغانستان شد.

با رویکار آمدن کمونستها در ثور ۱۳۵۷ هش، نظام عسکری از لحاظ مسلکی نیز پاشید. افسران تعلیبافته و مجرب را که کمونست نبودند، همه شهید و یا مجبور به فرار شدند. جای شان ظابطان کورسکی گرفت. علاوتا، نظام خلقی بخاطر نداشتن پرسونل کافی حزبی (کمونست)، شاگردان حزبی را از صنوف پوهنتون اعزام وظایف مهم دولتی کردند. ولی مدت خدمت شان به حضور درصنف حساب و در امتحانات اخیرسال به صنف بالاتر کامیاب محسوب میشدند و بلآخره شهادتنامه فراغت میگرفتند. بدین ترتیب دولت، جنرالان و قومندانانی تولید کرد که تعلیم عسکری و پوهنتون را بطور منظم فرانگرفته بودند. تعداد جنرالانیکه تولید چنین یک پروسه است، کم نیست. همچنان، ما در نظام خلقی اشخاص ملکی را نیز به وفرت مشاهده میکنیم که حتی یک روز به مکتب و پوهنتون عسکری نرفته، جنرال شده و سالها فوج را قومانده داده است. مثلا، سترجنرال ...، ډگرجنرال.... به این ترتیب عسکری در نظام خلقی مهندسی حزبی و توهین به مسلک شد که این خود در فروپاشی نظم اردو سهم بارز داشت.

وقتیکه اتحاد شوروی سوسیالستی در ٦ جدی سال ۱۳۵۸هش بر افغانستان حمله نظامی کرد و کشور را اشغال نمود، پایه دیگر بنای فوج (دفاع از وطن و تمامیت ارضی) نیز افتید و بدین ترتیب فوج افغانستان از نگاه کیفی و معنوی دیگر پا برجا نماند و کلا سقوط کرد. دیگر فوج نه تنها حافظ دین و حریم ارزشهای معنوی کشور نبود که نبود، حافظ تمامیت ارضی افغانستان عزیز هم نبود بلکه در خدمت تجاوز بیگانه و اشغال شوروی بود. تنفر مردم از نظام ضد اسلام و دست نشانده شوروی، مقاومت برضد تجاوز و اشغال و فرار جوانان از خدمت عسکری بیش از پیش تشدید یافت. شورویها آنقدر پول نداشتند که به عساکر افغان مورد نیاز خود معاش بدهد و آنان را بقسم اجیر استخدام نمایند. گرچه تاحدی استخدام کرد ولی کافی نبود. نتیجتا، اردو بسرعت از هرنگاه متلاشی شد. البته تانک، راکت، طیاره و دیگر جنگ افزارها موجود بود و شورویها همواره می اوردند. ولی آهن و فلزات که فوج و اردو نیست. در حقیقت افغانستان بعد از تجاوز شوروی کدام فوجی نداشت که از دین و وطن دفاغ کند و آنرا اردوی ملی خواند. چیزیکه بنام فوج و یا اردو بود همان ملیشه و اردوی اجیر بود که در خدمت اجنبی ها بود. بر شانه شان تفنگ دیگران، معاش و کوپون شان از کیسه دیگران، برای تحقق اهداف دیگران و به امر دیگران علیه مردم مسلمان هموطن میجنگیدند. بهمین علت ما دیدیم که اردو چون اجیر بود و ملی نبود، حتی از رهبران حزبی خود دفاع نکرد.

تشکیل ملیشه های قومی، گسیل اربکیان دولتی و سیاسی کردن فوج ضربات کوبنده دیگر بود بر پیکر باقیمانده فوج. روسها و رژیم موالی اش برای سرکوب مخالفین مسلح (مجاهدین)، ملیشه های قومی ساخت. این اقدامات نه تنها روحیه ملی باقیمانده در فوج مزمحل ساخت بلکه تمام دستگاه دولت را بر خطوط قومی (ضدملی) تقسیم نمود. استعمارگران پالیسی تفرقه بیانداز و حکومت کن در پیش گرفت و اقلیتهارا برضد اکثریت همواره تحریک مینمود که در نتیجه قومپرستی وعدم تعایش باهمی، تنفر، عدم اعتماد به یکدیگر چنان تقویه شد که بلآخره سبب فروپاشی خود رژیم شد. نظام عسکری قربانی سیاسی شدن اردو شد؛ چه این فوج ملیشه ای و قومی، دیگر به رئیس جمهور کشور که قومندان سراعلای فوج بود وفادار نه بود، بلکه اطاعت از جنگسالار قوم خود میکرد.

دکتور نجیب توسط اردوی اجیر و ملیشه ای خود که قومندان سراعلایش بود، با بسیار فضیحت سقوط داده شد و اورا سالها برای ذبح در کمپوند ملل متحد در کابل نگهداشتند.

بعد از نجیب که خود در فروپاشی و انحلال اردوی ملی و تشکیل ملیشه های قومی و فوج اجیر نقش مهمی داشت، حضرت صبغت الله مجددی و استاد برهان الدین ربانی نتوانستند اردوی ملی منحل شده را پس احیاء نمایند. یک علت عمده اش این بود که ملیشه و اردوی اجیر رژیم کمونست که در تفاهم و همکاری با ائتلاف شمال کمافی السابق در قدرت مانده بود، نمیخواست اردوی ملی تشکیل شود. در صورت تشکیل اردوی ملی که مورد احترام و حمایت مردم میشد، یقینا ملیشه و اردوی اجیر سابق که به شدت غیرمسلکی، قومی و سیاسی شده بود، رخصت میشد. این کار که نمیخواستند شود. لهذا، اردوی ملی دوباره شکل نگرفت.

habibi@eslahonline.net

گلبرگهای ادبی

ستا اجر به ضایع نه شي!

که د شپې په تیاره کې لمونځ وکړې، خپلو ملګرو او خپلوانو ته دعا وکړې

که له یتیمانو سره مرسته وکړې او هیڅوک دې ونه پیژني

او که عامه لاره له مضرو شیانو څخه پاکه کړې، او حتی که په لیرې غرونو کې له یو ناچاره حیوان سره مرسته وکړې، اما هیڅکله هم دا فکر ونکړې چې ستا دغه نیکي به چا نه وي لیدلي، ځکه الله جل جلاله به ستا ډېره لږه نیکي هم ضایع نه کړي، که څه هم له تا پرته بل څوک پرې خبر نه وي.

علاج احساس تنهایی (در پیمودن راه حق)

به راه حق پایبند باش و از کمی رهروانش احساس تنهایی مکن و از راه باطل دوری کن و به بسیاری پیروان و رهروانش فریفته مشو.

هرگاه احساس تنهایی کردی به هم مسیران به مقصد رسیده ات بیندیش و در پیوستن به آنان اظهار شادی کن و چشم از اغیار فرو بند.

«وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا» ٤/٦٩

«و کسي که از الله و پیغمبر اطاعت کند، او همنشین کساني خواهد بود که خداوند بدیشان نعمت داده است (آن مقرّباني که او همدمشان خواهد بود ، عبارتند) از پیغمبران و راست روان و شهیدان و شایستگان و آنان چه دوستان خوبي هستند !».

تحریم کِبر از دیدگاه قرآن

قال الله تعالی: ﴿تِلْكَ ٱلدَّارُ ٱلْأَخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي ٱلْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَٱلْعَٰقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ٨٣﴾ [القصص: ٨٣].

الله جل جلاله می‌فرماید: «این سرای بازپسین را مقرر می کنیم، برای آنانکه می‌طلبند، تکبر در زمین و نه فساد را و حسن عاقبت برای پرهیزگاران است».

وقال تعالی: ﴿وَلَا تَمْشِ فِي ٱلْأَرْضِ مَرَحًا﴾ [الإسراء: ٣٧].

و می‌فرماید: «و در زمین خرامان مروید».

وقال تعالی: ﴿وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي ٱلْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ١٨﴾ [لقمان: ١٨].

و می‌فرماید: «و روی خود را از طرف مردم مگردان و در زمین خرامان راه مرو، هر آیینه خدا هر نازندهء خود ستاینده را دوست ندارد».

وقال تعالی: ﴿إِنَّ قَٰرُونَ كَانَ مِن قَوْمِ مُوسَىٰ فَبَغَىٰ عَلَيْهِمْ وَءَاتَيْنَٰهُ مِنَ ٱلْكُنُوزِ مَآ إِنَّ مَفَاتِحَهُۥ لَتَنُوٓأُ بِٱلْعُصْبَةِ أُو۟لِى ٱلْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُۥ قَوْمُهُۥ لَا تَفْرَحْ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْفَرِحِينَ ٧٦﴾ [القصص: ٧٦].

و می‌فرماید: «و قارون از قوم موسی بود، پس بر آنان تعدی کرد و او را از عطا کرده بودیم از گنجها آنقدر که کلیدهای او گرانی می کرد، گروه صاحب توانائی را و چون گفت به او قومش، شاد مشو چون خدا دوست نمی‌دارد شاد شوند گان را».

فرمودهء خداوند: ﴿فَخَسَفْنَا بِهِۦ وَبِدَارِهِ ٱلْأَرْضَ﴾ [القصص: ٨١].

چلوونکی: عبدالرزاق حبیبي

معلوماتي

ښځه څوک ده؟

لومړنـی شخص چـې د فرعـون د دکتاتـورۍ په مقابل کې پاڅیـد......
سـړی نـه بلکـې یوه ښځه (بي بي اسیه) وه،
لومړنـی شخص چـې کعبـه یې ابـاده کړه، سړی نه بلکې ښځه (بي بي هاجره) وه،
لومړنـی شخص چـې د زمکـې پـر مـخ تـر ټولو ښې اوبـه یـې وڅښلې سـړی نـه بلکـې یـوه ښځه وه (بي بي هاجـره)،
لومړنـی شخص چـې پـر پیغمبرﷺ یـې ایمان راوړ سړی نه، بلکې یوه ښځه وه (بي بي خدیجـه رضـی اللـه عنها)،
لومړنـی شخص چـې د اسلام پـه لار کـې یـې خپله وینـه قربـاني کړه او شـهیده شـوه، سمیه رضي اللـه عنها وه،
لومړنـی شخص چـې د اسـلام پـه لاره کـې یـې خپـل مـال مـصرف کړ، سـړی نـه، بلکـې یـوه ښځه وه (بي بي خدیجـه رضـی اللـه عنهـا)،
لومړنـی شخص چـې پـه اسمان کې یـې خبره اوریدل شـوې، سړی نه بلکـې یـوه ښځه وه (خوله بنـت ثعلبه)،
لومړنـی شخص چـې د صفا او مـره ترمنځ یې منډه (سعي) تـرسره کړه، سړی نه بلکـې یوه ښځه وه (بي بي هاجره)،
اوس پـه میلیونونو مسلمانان بایـد د هغې ښځې حرکات تـرسره کړي، کـه نـه نـو حج یـې نـه قبلیږي
هوکې....
زه دا لیکم تر څو هر څوک پوه شي چې... ښځه افتخار دی

دا وخت به هم تېر شي

یـو سـړی چـې قیمتـې جامـې یـې پـر تـن او بوټان یـې پر پښـو وو، پـر یـوه دیوال یې سـترګې خښـې کـړې وي او په ډېر ځیـر یې ورته کتـل، خواتـه یـې نـږدې ورغلـم او پـر هغـه لـوري مـې وکتـل کـوم لورتـه چـې هغـه کتـل هلته مې ولیـدل چې پر دیوال لیکل شـوي: دا وخـت بـه هـم تیر شي!
لـه سـړي څخـه مـې د علت پوښـتنه وکـړه، هغـه راتـه وویـل: څـو کالـه وړانـدې مـې دلتـه خـس و خاشـاک خرڅـول او اوس د ډېـرو کورونـو او مـال څښـتن یـم .
پوښـتنه مـې تـرې وکـړه: نـو بیا ولـې دلتـه راغلـې؟ راته یـې وویل: ددې لپـاره راغلـم تـر څـو یـو ځـل بیـا ولیکـم: دا وخـت بـه هـم تیر شي.
هـر وخـت کـه مقـام تـه ورسیدې، مسـتي مـه کـوه، او کـه کلـه در بانـدې د خـوارۍ وخت راشي نـو ناهیلـې کېـږه مـه، ځکـه چې دا ټـول وختونـه تېرېـږي او یـوازې ښـې کړنـې او اعمال پاتـې کېږي.

نګاه کردن به نامحرم

عـنْ أَبِي هُرَيْـرَةَ، عَـنِ النَّبِـيِّ صَلَّـى اللهُ عَلَيْهِ وَسَـلَّمَ، قَـالَ: «كُتِبَ عَـلَى ابْنِ آدَمَ نَصِيبُـهُ مِنَ الزِّنَا، مُـدْرِكٌ ذَلِـكَ لاَ مَحَالَةَ، فَالْعَيْنَـانِ زِنَاهُمَا النَّظَـرُ، وَالأُذُنَـانِ زِنَاهُـمَا الِاسْـتِمَاعُ، وَاللِّسَـانُ زِنَـاهُ الْـكَلَامُ، وَالْيَـدُ زِنَاهَا الْبَطْـشُ، وَالرِّجْـلُ زِنَاهَا الْخُطَـا، وَالْقَلْـبُ يَهْـوَى وَيَتَمَنَّـى، وَيُصَدِّقُ ذَلِـكَ الْفَـرْجُ وَيُكَذِّبُهُ»
از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که:
پیامبـر صلـی اللـه علیـه وسلم فرمود:«بهره ی فرزنـد آدم از زنـا برایـش نوشـته شـده اسـت که حتـما مرتکب آن خواهد شد؛ پـس زنای چشـم هـا، نـگاه کردن(بـه نامحرم)است؛ زنـای گوش ها، گـوش دادن (بـه آوازهای حرام) است؛ زنای زبان، سخن گفتن است؛ زنای دست، گرفتن است؛ زنـای پـا، قـدم زدن است؛ و دل هـم امیـد و آرزو مـی کند و شرمگاه آن را تصدیـق یا تکذیب مـی کند».

سایه‌ساران قرآن و نبوت

جلوه‌های از طلوع خورشید اسلام

مشوره و مهربانی

ترجمه: قاسم محمدی

جلوه اول، تجلی مشوره

وأمرهم شوری بينهم

هیچ نظام اجتماعی فکری مترقی وجود ندارد مگر اینکه حق مردم در اداره زندگی شان را، شامل نمونه‌های نظریاتی خود کرده است. عدهء دموکراسی کثرت گرا دارند، عدهء دیگر دموکراسی مرکزی ودر میان این دو طائفه سوم به دیمکراسی اشتراکی وسوسیالیستی باور دارند. گویا اینکه نظام های بشری از سرشت بشری پیشی گرفته وبرای آن حدودی مقرر کرده است تا از ستم پیشگی وهمدیگر خوری آنها جلوی گیری نماید. ویا آینکه وقتی مذاهب بشری، حق مردم در حکمروائی بالای خودشان را داخل نظام خود می کند آنرا جامع ومانع می‌گرداند. -از تجربه معلوم شده است که- هنگام تطبیق وانتقال از قانون به عمل کوتاهی‌های این مذاهب از درک طبیعت بشری وامکانات آن معلوم می‌شود. در این نظام‌های بشری، اضافه تر از مفاد مادی دنیوی برای چیزی دیگری جای نیست. در قاموس آنها تربیه اخلاقی شهروندان در ملزم کردن آنها به «صالح ورفیق ومبارز بودن » خلاصه می‌شود.

صلاحیت جامعه سرمایه‌داری در همین است که شهروند آن فعال، پیداگر وهشیار باشد. اگر سرمایه دار بود در کسب فائده؛ واگر کارگر بود در دفاع از دستمزد وشرائط کار مهارت داشته باشد. واین چنین.

در اردوگاه دومی صلاح رفیق آنست که بشنود وفرمان برد. ارادتمند حزب خود بوده همانند برده در خدمت دستگاه دولت ودولت مردان حاکم آن تکاپو وتلاش کند. اینجا هم دموکراسی است وآنجا هم دموکراسی. یکی آن عنان امور را بدست قانون جنگل سرمایه‌داری می دهد ودیگرش با وحشی‌گری جنگلی وبا قوت تمام آنرا در انحصار خود می‌گیرد. پس این نظام های بشری نه جامع اند ونه هم مانع.

بشنو که خداوند متعال شورای مسلمانها را چگونه وصف می کند. ذکر شورای اسلامی در لابلای بیان ایمانی چنان جای گرفته است که هیچ چیزی آنرا از شریعت کلی جدا نمی کند. شریعتی که انسان را بوسیلهء بندگی الله لا شریک از بغاوت انسان نجات می دهد.

الله متعال می‌فرماید: (فَمَا أُوتِيتُم مِّن شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِندَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ* وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ* وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ* وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنتَصِرُونَ)، (شورا-٣٦تا٣٩).

ترجمه: «وآنچه به شما داده شده متاع زندگی دنیاست و آنچه پیش خداست برای کسانی که گرویده‌اند و به پروردگارشان اعتماد دارند بهتر و پایدارتر است* و کسانی که از گناهان بزرگ و زشتکاریها خود را به دور می‌دارند و چون به خشم درمی‌آیند درمی‌گذرند* و کسانی که [ندای] پروردگارشان را پاسخ [مثبت] داده و نماز برپا کرده‌اند و کارشان در میانشان مشورت است و از آنچه روزیشان داده‌ایم انفاق می‌کنند* و کسانی که چون ستم بر ایشان رسد یاری می‌جویند».

لا اله الا الله. آنچه نزد خداست بهتر وپاینده تر است. انسان مؤمن از همین زاویه به دنیا نگاه می‌کند. واز همین زاویه، مؤمنان گناه وفواحش را از خود دور نموده کار خویش را با شورا معالجه می نمایند. وبخاطری مکانت که خداوند در دلهایشان دارد، هنگام خشم بخشش می کنند. دیاری جستن آنها هم از برای همین سبب می‌باشد.

متن زیبای هست؛ اما آیا در تاریخ عملی شده است؟ بلی! واین ویژگی اسلام است که همراه با قرآن گواهی تاریخی هم آمده است؛ وآن عبارت است از: سنت نبوی وخلافت اولی.

جلوه دوم، مهربانی

رُحَمَاء بَيْنَهُمْ

الله متعال می‌فرماید: (مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاء عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاء بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِم مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ)، (فتح٢٩).

ترجمه: «محمد -صلی الله علیه وسلم- پیامبر خداست و کسانی که با اویند بر کافران سختگیر، با همدیگر مهربانند آنان را در رکوع و سجود می‌بینی فضل و خشنودی خدا را خواستارند علامت آنان بر اثر سجود در چهره‌هایشان است».

موقف کلی بنده محسن در پیشگاه پروردگارش، موقف یک عابد گوش بفرمان ومطیع می‌باشد. این موقف برای او غرورآفرین نیست که چون راهب کلیسا فهم دین را انحصاری نموده خودش را در مقام خدائی برای عبادت پیش کند. ونه هم این موقف برای او بزرگ‌منشی رهبری را بار می‌آورد که به خواست زمان، شریعت سازی می‌نماید. با همدیگر مهربانند وبر کافران شدید. این است سنت واین است منهاج نبوی در ارتباط بندگان به خدا. ارتباطی که جماعت را در خط رحمت الهی متصل به آسمان ومنتشر در میان مؤمنان روی زمین قرار می دهد. قرآن برای محسنان هدایت ورحمت وبشارت است. در اطراف محمد صلی الله علیه وسلم هم اصحابی اند رحمدل؛ رحمت وهدایت آنها از قرآن سرچشمه گرفته است. یک بار قرآن تلاوت می‌شود سپس در قالب حقائق میان مردم به گردش آغاز می کند. وحی را جبریل علیه السلام می آورد ودیری نمی گذرد که تعلیم قرآنی تبدیل به یک زندگی شکوفانی از برادری وقوت می‌شود. این رکوع کنندگان وسجده کنندگان هدفی جز فضل وخوشنودی خداوند ندارند.

هنوز سلسلهء از معانی قرآنی در حالی تلاوت می شوند که حقائق آنها از اذهان وانفاس مسلمانها پنهان شده، تأثیر آنها در واقعیت زندگی امت اسلامی کمرنگ گردیده است. بعضی از این معانی را می توان نام برد؛ همانند نور، برکت، رحمت، «سکینه» یا آرامشی که در میدان معرکه به مسلمانان نازل می‌شود، مجالس قرآن وحلقه های ذکر. گویا اینکه فکر جاهلی ودهشتگردی فکری که به جان غیبیات افتیده اند بعضی مسلمان ها را مجبور کرده است تا از ایمان خود دست بردارند. تا جای که بعضی آنها جن را شبیه به یک نوع مکروب وبعضی دیگر قرآن کریم را دائرة المعارف جهان هستی تأویل کرده اند.

زبان جاهلیتی که مانند تشبه جاهلان در میان ما سرایت نموده است از تعبیر وبیان معانی قلب عاجز وناتوان می‌باشد. بناءً در میان ما کسی پیدا می‌شود تصور آنها پیرامون نور قرآن، آرامش واطمئنان دلها، خصوصا وجوه ساجده، برکت آسمان، معجزات پیامبران، کرامت اولیاء، جهان جنیات وملائک، حقیقت بهشت ودوزخ، اسرار تقدیر، الهام وتحدیث از درجه قبول پیش تر نمی روند. ایمان به همهء اینها واجب است.

مگر هدف تربیتی در آن است که این موارد فوق، جوهر زندگی امت اسلامی شوند؛ بدون اینکه خرافات مردمی، جادوگری وغلو انحراف در آنها بروز کند. هیچ معنای از معانی قرآن نیست که یک شاخه‌ی از ایمان نباشد واگر شاخه رحمت وامثال آن خشک شود؛ در دست ما جز غلاف قرآن، ظاهر ایمان ونام دین چیزی دیگری باقی نمی ماند.

الله متعال می‌فرماید: (فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ)، (١٥٩).

ترجمه: «پس به رحمت الهی با آنان نرمخو شدی و اگر تندخو و سختدل بودی قطعا از پیرامون تو پراکنده می‌شدند پس از آنان درگذر و برایشان آمرزش بخواه و در کار ها با آنان مشورت کن و چون تصمیم گرفتی بر خدا توکل کن زیرا خداوند توکل کنندگان را دوست می‌دارد».

مشورتی استوار به رحمت. رحمتی که دل را نرم می کند، مظهر آن درگذر وتمنای خیر از خداوند برای دوستان می‌باشد. این مشورت بحث وجدل فکری وکشاکش مصالح وخودخواهی ها نیست. باز نوبت توکل می آید -نقش آن نیز خیلی سرنوشت ساز وارزنده می‌باشد- وخداوند متوکلان را دوست دارد.

اما در مذاهب فکری بشری توکل چه مکانی دارد؟ حتی کسانیکه به خدا ایمان هم دارند در باره محبت خدا با بندگانش چه نظر دارند؟

الله متعال می‌فرماید: (لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ)، (آل عمران١٦٤).

ترجمه: «به یقین خدا بر مؤمنان منت نهاد که پیامبری از خودشان در میان آنان مبعوث نمود تا آیات خود را بر ایشان بخواند و پاکشان گرداند و کتاب و حکمت به آنان بیاموزد قطعا پیش از آن در گمراهی آشکاری بودند».

پس منت الهی بالای امت اسلام اینست که در میانشان رسولی مبعوث نموده است که آنها را تزکیه می کند-یعنی تربیه وتطهیر می کند- برایشان کتاب وحکمت می آموزاند. نبی بی سواد وامی تا کسی گمان نکند که از فلسفله وتراوش نابغه‌گی سخن می‌گوید. نبی بی سوادی که نامش در تورات وانجیل آمده است. وظیفهء او همان وظیفهء انبیاء می‌باشد؛ به معروف امر نموده از منکر منع می کند. چیزهای پاک را حلال وخبائث را حرام اعلام می کند. مردم را از قید وبندهای دشواری که در آن بسر می برند رها می کند. این قید وبند ها کنایه‌ی است از اقسام بردگی به غیر الله.

این نبی امی با خود نور، رحمت، آرامش، تأیید ونصر الهی به همرا داشت. در جامعه قرآنی، تمام این واژه‌های غیبی شکل ظاهری ومجسم بخود گرفته بود که در نتیجه آن اسلام همانند یک معجزه‌ی تاریخی ظهور نمود. معجزه‌ی در ساختار یک امت واحد از انسانهای که در متن تعصب جاهلی بزرگ شده بودند. معجزه نظامی، معجزه اخلاقی، معجزه ایمانی، معجزه‌ی تمام عیاری که از عرب‌های بی سواد رهبران پیروزی، پیشوایان جهان، هدایتگران بشر وآزادکنندگان انسان ها ساخت.

د امریکا-پاکستان ترینګلې اړیکې او پر افغانستان یې اغېزې

د ستراتېژیکو او سیمه‌ییزو څېړنو مرکز

د ۲۰۱۸ کال د جنورۍ له لومړۍ نېټې راهیسې د امریکا او پاکستان په اړیکو کې یو نوی پړاو لیدل شو. په لومړي ځل د امریکا ولسمشر ډونالډ ټرمپ په خپله ټویټرپاڼه د پاکستان په تړاو سخت درېځ ونیوه او نیوکې یې پرې وکړې. د ټرمپ له دغه ټویټ وروسته، د امریکا د ملي امنیت سلاکار جنرال مک ماسټر هم وویل، چې ټرمپ د پاکستان له چلند څخه خپه او نهیلی دی. دغه راز په ملګرو ملتونو کې د امریکا استازې هم پر پاکستان د دوه‌مخي سیاست تور لګولی دی. په پاکستان کې د ټرمپ دغه ټویټ له توند غبرګون سره مخ شو. له پوځ څخه نیولې تر سیاسیونو پورې ټولو د امریکا دغه نوې ستراتېژي وغندله. پاکستان نه یوازې دا چې په پاکستان کې د امریکا سفیر احضار کړ، بلکې د ټرمپ د ټویټ په اړه یې د کابینې او پوځ ګډه بېړنۍ غونډه هم راوبلله.

په بل اړخ کې په افغانستان کې پخوانیو او اوسنیو ټولو چارواکو د امریکا له دغه نوي درېځ څخه ملاتړ کړی او هیله یې ښودلې، چې امریکا باید عملي ګامونه پورته کړي. دا چې د امریکا او پاکستان اړیکې له کومو پړاوونو تېرې شوې، په دوه‌اړخیزو اړیکو کې یې د نږدې‌والي او لرې‌والي کوم عمده لاملونه لرل او د واشنګټن-اسلام‌آباد وروستۍ اړیکې به پر افغانستان څه اغېزې وښندي؟ هغه پوښتنې دي، چې دلته مو ځواب کړې دي.

اسلام‌آباد-واشنګټن؛ له جیوپولیټیک څخه اغېزمنې اړیکې

د اسلام‌آباد او واشنګټن د تېرو اوو لسیزو د دوه‌اړخیزو اړیکو تاریخ لوړې او ژورې لري. امریکا او پاکستان په دوو مرحلو کې یو بل ته ډېر نږدې شوي او هغه د سیمې جیوپولیټیک وو. لومړۍ مرحله د سړې جګړې پرمهال وه او په پیل کې امریکا او پاکستان د شورویانو او په سیمه کې د کمونستانو پرضد په ستراتېژیکه ملګرتیا کې ننوتل. د سیټو او سینټو ایتلافونه یې هم په همدې موخه رامنځته کړل.

خو د هند او پاکستان ترمنځ د ۱۹٦۵ او ۱۹۷۱ کلونو جګړو پر پاکستان اغېزې وښندلې او اسلام‌آباد له دغو ایتلافونو ووت. هغه مهال د امریکا او پاکستان ترمنځ اړیکې خړې پړې شوې. پاکستانیانو ادعا کوله، چې د هند او پاکستان د جګړو پرمهال یې له پاکستان څخه ملاتړ ونه کړ. خو کله چې پر افغانستان شورویانو یرغل راووړ؛ نو د واشنګټن او اسلام‌آباد ترمنځ دوه‌اړخیزې اړیکې بیا ورغېدلې او د شورویانو تر وتلو پورې یې دوام وکړ.

د نږدې دوه‌اړخیزو اړیکو دویمه مرحله هغه مهال پیل شوه، چې کله امریکا په ۲۰۰۱ کال کې پر افغانستان بریدونه پیل کړل. که څه هم په دغه پړاو کې دغو دوه‌اړخیزو اړیکو لوړې او ژورې ولیدې؛ خو دومره هم خرابې او ترینګلې نه وې، لکه د ۲۰۱۸ کال په لومړیو دوو اوونیو کې.

د پاکستان په تړاو د ټرمپ تګلاره

د امریکا ولسمشر ډونالډ ټرمپ له ولسمشریزو

ټاکنو وړاندې هم څو ځله پر پاکستان توندې نیوکې کړې وې؛ خو د ټاکنو پرمهال دواړو مخکښو کاندیدانو، هیلري کلنټن او ډونالډ ټرمپ، تر ډېره د افغانستان او پاکستان په تړاو له څرګندونو ډډه وکړه.

د ټرمپ له واک ته رسېدو راهیسې دا دی یو کال بشپړېږي؛ خو په دې موده کې د امریکا-پاکستان اړیکې د بُش او اوباما د دورو په پرتله ترینګلې وې او دي. ډونالډ ټرمپ په دغه بهیر کې تر ډېره د توندلارو پر ضد د پاکستان پر رول او دریځ شکونه ښودلي او نیوکې یې پرې کړې دي. یوازې د حقاني شبکې له منګولو څخه د یوې امریکایي مېرمنې او کاناډایي خاوند د آزادولو پرمهال یې د پاکستان د دریځ ستاینه وکړه او دغه راز داسې بریښېدله، چې شاید امریکا به له پاکستان سره خپلې پوځي او اقتصادي مرستې ونه ځنډوي.

د پورتنې تخمین خلاف، د ۲۰۱۸ کال په لومړۍ ورځ د امریکا ولسمشر په خپله ټویټرپاڼه ولیکل: «امریکا په تېرو ۱۵ کلونو کې له پاکستان سره په احمقانه ډول تقریباً ۳۳ میلیارده ډالر مرسته کړې ده؛ خو هغوی له درواغو او غولونې پرته موږ ته هېڅ هم نه دي راکړي، او زموږ پر مشرانو یې د ساده‌ګانو ګمان کړی دی. دوی هغو ترهګرو ته خوندي ځایونه ورکړي، چې موږ یې په افغانستان کې لټوو. له موږ سره یې په دې برخه کې کمه مرسته کړې ده او دا حالت نور دوام نه شي کولای». په دې توګه امریکا پر پاکستان خپلې نظامي مرستې ودرولې او اوس د پاکستان او امریکا اړیکې تم شوې دي.

پاکستان او امریکا؛ یو بل ته اړتیا لرونکي

پاکستان او امریکا د سیمې او په تېره بیا افغانستان په کچه یو بل ته اړتیا لري. له ۲۰۰۱ کال راهیسې، امریکا له پاکستان سره تر ۳۳ میلیارده زیاتې مرستې کړې دي، چې ډېرې پکې نظامي مرستې دي. پاکستان د امریکا د دغو نظامي او اقتصادي مرستو بدیل نشي موندلای. پاکستان که څه هم له چین سره ستراتېژیکه ملګرتیا لري؛ خو امریکا چې له پاکستان سره کوم ډول نظامي مرستې کوي او ټکنالوژیکې وسلې ورکوي، چین شاید داسې ونه شي کړای (په تېره بیا په نظامي برخه کې د چین او امریکا د ټکنالوژۍ ترمنځ پراخ واټن شته دی).

په بل اړخ کې امریکا هم، په افغانستان کې پاکستان ته اړتیا لري. که څه هم امریکا دا اندېښنه لري، چې پاکستان له تېرو ۱۵ کلونو راهیسې له افغان وسله‌والو مخالفینو ملاتړ کړی؛ خو ښایي دا هم درک کړي، چې اوس هم د امریکا د نظامي او خوراکي توکو لاره پر پاکستان ده. همدا د ترانزیټ خبره د واشنګټن او کابل لپاره ننګوونکې ده. دا چې واشنګټن به د پاکستان د لارې له بندېدو وروسته کومه لاره غوره کړي، د بحث وړ ده. امریکا له ایران سره هم ترینګلې اړیکې لري او د روسیې او بیا د منځنۍ اسیا له لارې هم ناممکنه بریښي؛ ځکه روسیې د ۲۰۰۸- ۲۰۱۲ کلونو پرمهال امریکا ته له وسلو پرته یوازې د نورو توکو اجازه ورکړې وه.

پر افغانستان د امریکا-پاکستان د ترینګلو اړیکو اغېزې

که د واشنګټن او اسلام‌آباد ترینګلو اړیکو ته وګورو، نو د پاکستان ترڅنګ به ښایي په منفي او مثبتو اړخونو کې تر ټولو زیاتې اغېزې پر افغانستان وکړي:

لومړی؛ که څه هم په تېرو ۱۵ کلونو کې له افغان وسله‌والو د پاکستان د ملاتړ قضیه مطرح ده، خو که چېرې د واشنګټن او اسلام‌آباد ترمنځ واټن نور هم زیات شي، ښایي د پاکستان له‌خوا د افغان حکومت د وسله‌والو مخالفینو ملاتړ نور هم زیات شي او په پاکستان کې پټ او یا ښکاره امتیازات هم ورکړل شي، هغه چې له ۲۰۰۱ کال راهیسې په څرګند ډول نشته دي.

دویم؛ پر امریکا د ترانزیټي لارې بندول به هغه لویه ننګونه وي، چې امریکا به ورسره مخ شي. دا که امریکا بدیله عملي لاره ومومي، نو تر ډېره شونې ده، چې پر پاکستان خپل فشارونه نور هم زیات کړي. دې چارې ته باید په دې تناظر کې وکتل شي، چې امریکا له ایران سره خرابې اړیکې لري، د روسیې له لارې هم ناممکنه ده، د ځمکې له لارې د ترکمنستان، جورجیا او اروپا لاره ده. دغه راز د هوا له لارې د منځنۍ اسیا او یا هم هند له لارې افغانستان ته د اکمالاتو رسول دي؛ خو دا هم تر ډېره عملي نه بریښي.

نگذاریم اعلان ترامپ به واقعیت قانوني مبدل شود

خانم أماني السنوار
پژوهشگر امور اروپا و حقوق انسان

اعلان ترامپ در مورد قدس و به رسمیت شناختن آن به حیث پایتخت اسرائیل، خبر ناگهانی نبود، بلکه او و معاونش در تمام دوران مبارزات انتخاباتی خویش در کنار سایر وعده هایی که داده بودند، این را هم گفته بودند که در صورت رسیدن به کرسی ریاست، چنین اعلانی خواهد کرد. با وجود آن، عکس العمل جهان اسلامی و عربی، تا اکنون، از دایرۀ خطبه ها و انفعالات عاجزانه تجاوز نکرد؛ و چنین به نظر می رسید که تمام آنها گرفتار یک عمل ناگهانی شده اند.

بدیهی است که این گامی که ترامپ برداشت، هیچ گونه اساس قانونی ندارد، زیرا با تمام فیصله هایی که در مورد قدس از سوی ملل متحد صادر شده است، در تعارض است. همچنان فیصله هایی که از سوی شورای امنیت صادر گردیده و نظر مشورتی که از سوی محکمۀ عدل بین المللی در سال ۲۰۰۴م صادر گردیده صریحا این اعلان را رد می کند.

اما عدم قانونی بودن اعلان ترامپ، به این معنا نخواهد بود که این اعلان، در آینده ها خطر جدی را متوجه وضعیت قدس در قوانین بین المللی نمی سازد.

وضعیت قدس در عرف بین المللی:

در حال حاضر اعلان ترامپ به معنای تغییر وضعیت قانونی قدس نمی باشد. زیرا امریکا به تنهایی این صفت و حیثیت را ندارد که قوانین بین المللی را طرح و تصویب نماید؛ ولی خطر جدی این اعلان نهفته درین است که هوس این اعتراف به کشور های دیگری نیز انتقال نموده و قدس را به حیث پایتخت اسرائیل اعلان نمایند. به خصوص کشور هایی که به شکلی از اشکال در جریان صلح بین فلسطینی ها و اسرائیل داخل می باشند. زیرا هر نوع اجماع در مورد این نظریه (به رسمیت شناختن قدس به حیث پایتخت اسرائیل) و هر نوع اقدام عملی موافق این نظر (نقل سفارت ها به قدس) نتایج خطرناکی را در آینده به دنبال داشته باشد.

این سخنان ابتدایی ما را به سوی بحث و تحقیق در مصادر تشریع و قانون بین المللی می کشاند و بعد از آن به سوی تحقیق در مسیر تاریخی قدس متوجه می گرداند، که در خلال آن قدس وضعیت قانونی کنونی را کسب نموده است.

ابتداءً باید گفت که مادۀ ۳۸ نظام اساسی محکمۀ عدالت بین المللی، مصادر اساسی قانون بین المللی را چنین ترتیب می دهد: در قدم اول معاهدات و توافقات بین المللی عامه و خاصه قرار دارد که دولت های آنرا به رسمیت شناخته و آنرا تأیید می کنند، مانند پیمان ژینو و سایر پیمانها. بعد از آن، عرف بین المللی با جوانب نظری و عملی فراگیر و مستقر آن قرار دارد و اخیراً مبادی عمومی که از سوی ملل متحد مورد تأیید قرار می گیرد.

مصدری که درین بحث برای ما مهم است، «عرف بین المللی» است که مصدر دوم قانون بین المللی را تشکیل می دهد و در هر عملیۀ که در محکمۀ عدل بین المللی مطرح و به فیصله گذاشته شود، عرف از وجاهت قانونی قوی برخوردار بوده و برین فیصله ها تأثیر گذار خواهد بود و تاریخ قضیۀ فلسطین و سایر نزاعات بین المللی، که گواه ناتوانی های ذلت بار مراجع بین المللی در برابر مخالفت با فیصله های ملل متحد و حتی فیصله های شورای امنیت می باشد، بازتابی از همین عرف است که قوانین بین المللی را رقم می زند.

این قضیه به حیث عموم همین گونه است، اما در خصوص قدس باید گفت که عرف یکی از مصادر تشکیل دهندۀ حالتی است که ما امروز آنرا وضع قانونی شهر قدس می خوانیم، و این حالت در نتیجۀ تراکم فیصله ها و مخالفت هایی به وجود آمده است در برابر این فیصله ها صورت گرفته است. بر سبیل مثال فیصلۀ که در سال ۱۹۴۷م صورت گرفته و فلسطین را تقسیم کرد، حالت خاصی به قدس داده و آنرا کیان سیاسی جداگانه (Corpus Separatum) خوانده و تحت وصایت و سرپرستی بین المللی قرار داد. اما از زمانی که کشور اسرائیل بخش های شرقی قدس را در سال ۱۹۶۷م اشغال کرد، ملل متحد با این شهر مقدس تعامل جدیدی در پیش گرفت، به این معنا که قدس شرقی را بخشی از سرزمین های اشغالی اعلان نموده و سیادت اسرائیل را بر آن نپذیرفت و بالآخره از حکومت اشغالگر خواست که از آن منطقه عقب نشینی نماید.

و با این اعلان، تسلیم عرف و واقعیتی گردید که می گفت: قدس غربی در حدود اسرائیل داخل می باشد!! و به این ترتیب فیصلۀ قبلی خود را (فیصلۀ ۱۸۱) که می گفت قدس شرقی و غربی تابع سیادت اسرائیل نیست، به زمین زد.

اکنون هم اگر تعداد زیادی از کشور ها،

به خصوص کشور های از ثقل و وزن بزرگ جهان برخوردار است، و یا کشور هایی که در یکی از نزاعات جهانی به صورت مستقیم داخل است، عملکردی را اختیار کرده و مدتی آنرا تداوم بخشد و به این عقیده باشد که عملکرد او درست بوده و سایر عملکرد ها باطل است، این تعامل آنها حالتی را تشکیل می دهد که به نام (عرف بین المللی) و یا اتفاق ضمنی در داخل جامعه جهانی یاد می گردد. و با گذشت زمان به اصل راسخ قانون مبدل میگردد. و شاید بهترین مثل آن قبول حقانیت اشغال بخش غربی قدس از سوی اسرائیل می باشد.

این قضیۀ منحصر به مسألۀ قدس باقی نمانده است، بلکه ضعف و ناتوانی فلسطینی و برتری اسرائیل که از سوی امریکا پشتیبانی می گردد، تعداد زیادی ازین گونه حقوق که فیصله های جهانی آنرا تأیید کرده و هیچ نوع تأویلی را نمی پذیرد، پایمال شده است. مانند حق برگشت پناهندگان فلسطینی که ناتوانی و عجز فلسطینی نتوانست این حق ثابت و منصوصی را که در سال ۱۹۴۸م و طی فیصلۀ ۱۹۴ اعلان گردید بدست آورد. این حق که از برگشت مهاجرینی که خواستار برگشت هستند، و همکاری و جابجا ساختن آنها و تعویض خسارۀ دوران پراگندگی سخن می گفت، به حاشیه رفته و به «حل عادلانۀ مورد اتفاق هر دو طرف» مبدل شد.

امروز کسانی که وعد بلفور را به وعد ترامپ تشبیه می کنند، قصد ابراز تمثیل بلاغی در سخنان خویش ندارند، بلکه از یک واقعیت عینی سخن می گویند. وعدۀ برپایی کشور یهودی در سر زمین فلسطین، با قوت و برتری سیاسی و عسکری انگلیس صورت پذیرفت، تا به حیث یک واقعیت عینی، بخشی از قانونیت و شرعیت بین المللی را تشکیل دهد. در آن وقت بریتانیا توانست که مضامین وعدۀ بلفور را داخل نص تحت الحمایه قرار دادن فلسطین نماید که در سال ۱۹۲۲م از سوی جامعۀ ملل صادر گردید.

اقدامات لازم جهت باطل ساختن فیصلۀ ترامپ:

با در نظر داشت حالت ناهنجار کشور های عربی و اسلامی و فقدان ادارۀ قوی، سخن از برداشتن گام های رسمی که امریکا را مجبور به برگشت ازین فیصلۀ خویش بسازد، بی فایده به نظر می رسد. ولی لازم است که سخن ما بر ابطال مفعول این اعلان متمرکز گردد، تا این فیصله را در ادارۀ ترامپ محصور ساخته و از انتقال آن به دایرۀ فیصله های مقبول و متفق علیه، در جامعۀ جهانی جلوگیری نماید.

و برای رسیدن به این هدف که در دایرۀ حداقل مطلوب قرار دارد، گام های بیشتر و قوی تر از آنچه لازم است که کنفرانس سازمان همکاری اسلامی تقدیم نمود که اخیراً در استنبول دایر گردید. این کنفرانس به سخنان تهدید آمیز و تنبیهات جدی به امریکا و اسرائیل و به رسمیت شناختن قدس شرقی به حیث پایتخت فلسطین بسنده کرد. در حالیکه اکثریت کشور های عضو سازمان همکاری، قدس شریف را به حیث پایتخت فلسطین می شناسند، زیرا تمام آنها دولتی را به رسمیت شناخته اند که متکی به اعلان سازمان آزدیبخش فلسطین در سال ۱۹۸۸م می باشد.

اگر چه اعلان ترامپ، بیشتر از آن که یک گام عملی و اجرایی باشد، یک موقف سیاسی است؛ اما اهمیت آن نهفته در قوت های سیاسی فاعل می باشد، به خصوص درین شرایطی که این قوت در ارگان های سیاسی عربی و اسلامی دیده نمی شود. درین حالت اتخاذ مواقف سیاسی که طی برگزاری کنفرانس سران کشور های اسلامی اعلان گردید، شباهت بیشتری به متر کردن هوا و نوشتن روی یخ دارد و مقاومت در برابر این قرار و تصمیم امریکایی بیشتر به مواقف عملی و اجرائی نیاز دارد.

از جملۀ این اجراءات، استفاده از نشست های بین المللی است که سلطۀ فلسطینی از آن به حیث کارت های فشار در میز مذاکره با اسرائیل بکار برده است، و همراه با آن دوسیۀ قدس را از میز مذاکرات برداشته و به جیب اسرائیل گذاشته است. اکنون قیادت فلسطینی باید از ذکاوت و هوشیار کار گرفته و این کارت خود را دوباره فعال سازد، در غیر آن فلسفۀ وجودی و افادیت خود را کاملاً از دست خواهد داد.

همچنان بر مجموعۀ دولت های عربی و اسلامی واجب است که تمام فشار خود را روی شورای امنیت و جمعیت عمومی ملل متحد متمرکز سازند تا بتوانند فیصلۀ را مبنی بر تقبیح اقدام امریکا ازین دو مجلس بدست آورند، درست مانند فیصلۀ ۴۷۸ که در سال ۱۹۸۰م صادر گردیده و اعلان اسرائیل را محکوم نموده و آنرا جریمۀ سیاسی خواند که قدس واحد را به حیث پایتخت خود اعلان نمود. زیرا اصدار قرار و فیصلۀ از جانب مراجع بین المللی امریکا را بیشتر به سوی عزلت برده و مانع سایر کشور ها از اتخاذ چنین تصمیم می گردد.

اگر کشور هایی که خود را دوست مردم فلسطین می دانند، اتخاذ مواقف قاطع و جدی در برابر امریکا را مشکل می پندارند، به این اعتبار که امریکا بزرگ ترین قوت جهانی را تشکیل می دهد، بدون شک می توانند در مورد اقدامات عقابی بر ضد دولت هایی فکر نمایند که می خواهند به دنبال ادارۀ ترامپ بروند. همچنا از سازمان همکاری اسلامی انتظار می رود که اقدامات جدی را روی دست گرفته و مفکورۀ مقاطعۀ اقتصادی با شرکت ها و سازمان هایی اعاده نماید که پروژه های اسرائیلی را در این جا و آنجا کمک می نماید.

علاوه بر آن، نباید ترکیز روی هدف قرار دادن منافع اقتصادی اشخاص و شرکت هایی را فراموش کرد که به دایرۀ تصمیم گیری حکومت ترامپ نزدیک می باشند. همچنان باید گام های عملی در راستای عقاب و مجازات سازمان ها و دولت هایی برداشت که حق اسلامی و عربی در قدس را انکار می نمایند. تمام این اقدامات باید تا آخرین حد توان بکار گرفته شود تا از تبدیل شدن این گام امریکا به واقعیت مورد قبول جامعه جهانی جلوگیری صورت گیرد و نگذارد که این تصمیم امریکا در عرف و قانون جهانی رسوخ یابد.

قدس و رویارویی تمدنها

داکتر عبدالصبور فخری، رئیس جمعیت اصلاح

بخش اول

چکیده

این نوشتار به هفت قسمت ذیل تقسیم شده است: اول: جایگاه قدس در باورها وفرهنگ اسلامی، دوم: تاریخ قدس قبل از اسلام، سوم: تاریخ قدس پس از اسلام، چهارم: دسیسه تشکیل دولت مستقل یهودی، پنجم: رویارویی عربها واسرائیل، ششم: انتفاضه وتشکیل دولت خود گردان فلسطین، هفتم: آینده قدس وفلسطین.

اول: قدس وفلسطین درباور ها وفرهنگ اسلامی

سنت الهی بر آن است که میان آفریده های خود تفاوت قایل شده است. او تعالی بعضی از مخلوقات خود را بر بعض دیگری برتری داده است؛ از میان انسانها پیامبران را برگزیده و بر بقیه انسانها ارج بیشتر نهاده است، واز میان روزها جمعه ها را برگزیده واز میان شبها شب قدر را، واز میان کتابها قرآن کریم ودیگر کتابهای آسمانی را واز میان شهرها ومکانها شهرهای مکه ومدینه و بیت المقدس را برگزیده است. آری، این است سنت الهی در هستی، چه ما انسانها راز ورمز آن را بدانیم چه ندانیم، این یک حقیقت انکار ناپذیر است.

بحث ما در این نوشتار به بیان اهمیت وجایگاه سرزمین فلسطین وشهر قدس در فرهنگ اسلامی ونصوص دینی تخصیص یافته است؛ سر زمین انبیاء وآرامگاه پیامبران بزرگ الهی. با آنکه شهر قدس در نگاه سه دین آسمانی؛ یهودیت، نصرانیت واسلام ارزشمند است؛ ولی کار ما این است که بدان از دیدگاه اسلام پژوهش کنیم.

پیروان ادیان مذکور هر بار که فرصت یافته اند پیروان ادیان رقیب را به حاشیه رانده اند ویا از صحنه زندگی حذف کرده اند. عملیه حذف وتصفیه بیشترینه توسط یهودیان در حق دیگران اعمال شده است؛ چونکه یهودیان همواره تصور تمامیت خواهی را در ذهن خود پرورانیده اند وادعای مالکیت ارضی داشته وپیروان ادیان دیگر را متجاوز خوانده اند.

پیش از اسلام کشمکش بر سر مالکیت قدس وفلسطین میان یهودیان ومسیحیان شعله ور بود وهمواره پیروان آن دو دین با تبانی با امپراتوران بزرگ(ایران وروم) دست به حذف وتصفیه جسدی همدیگر می یازیدند؛ اما زمانی که اسلام این سرزمین را تحت قلمرو خویش آورد، صرف نظام سیاسی ومدیریتی را از آن خویش کرد؛ اما با پیروان آن دو دین(یهودیت ومسیحیت) با مدارا رفتار می کرد. هرگاه پیروان مسیحیت بر یهودیان یا بر عکس می تازیدند مسلمین نقش میانجی را ایفا می کردند.

امروز که یک ونیم هزار سال از تولد اسلام گذشته بافت وهندسه روابط سیاسی مذهبی دیگرگون شده است؛ در یک طرف درگیری اردوگاه اسلام قرار دارد ودر طرف دیگرش اردوگاه غربی که آمیزه ای از یهودیت ومسیحت است.

به هر حال، برای رسیدن به کنه وماهیت کشمکش در این منطقه تحقیقی روشن صورت پذیرد وجایگاه این شهر روشن گردد. این نوشتار در پی آن نیست که جایگاه قدس وسرزمین فلسطین را در نزد هرسه دین بررسی کند و میان آنها مقایسه نماید بلکه هدف پژوهش بیان جایگاه این منطقه از منظر اسلام است وبس.

نخست سعی خواهیم کرد که با نقل نصوص اسلامی(آیات قرآنی واحادیث نبوی) جایگاه بلند این سرزمین مقدس را روشن سازیم وسپس به توضیح ماهیت کشمکش خواهیم پرداخت.

در کل می توان اهمیت قدس وفلسطین را از نظر اسلام در نکات ذیل به بررسی گرفت:

۱- فلسطین سرزمین مملو از برکت:

مبارک بودن این سرزمین با نصوص قرآنی به اثبات رسیده است. در پنج جای قرآن کریم سرزمین قدس وماحول آن (فلسطین) مبارک خوانده شده است و در مورد آن واژه« بارکنا» از سوی پروردگار –جل جلاله - استعمال گردیده است. در تمام آیات زیر واژه «بارکنا» در باره فلسطین استعمال شده است. یک بار الله متعال این واژه را در سیاق داستان نجات ابراهیم علیه السلام از دست قوم سرکشش استعمال کرده ومی فرماید:« وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ»(سوره انبیاء: ۷۱). یعنی: و او(ابراهیم) ولوط را رهانیدیم وبه سرزمینی گسیل داشتیم که آن را برای جهانیان پرفیض وبرکت گردانیده ایم.

قطعا مراد از این سرزمین مبارک، شام وبه طور خاص فلسطین می باشد؛ زیرا که آن دو(ابراهیم ولوط) - علیهما السلام- از میان قوم خویش؛ از شمال عراق به شام رفتند وآنجا حضرت ابراهیم در فلسطین سکنی اختیار کرد وپسر کاکایش حضرت لوط در روستای سدوم اقامت گزید که پس هلاکت قومش به بحیره ای غیر قابل زیست مبدل گردید . وجه پر برکت بودن این سرزمین این است که در آنجا نسلهای انسانی پیاپی زندگی کرده اند و این سرزمین شرف میزبانی حضرت ابراهیم را داشته وچندین پیامبر دیگر از نسل آن حضرت در این سرزمین ولادت یافته ودر آنجا دفن شده اند ومردم آن منطقه پیاپی از آموزه های پیامبران ووحی الهی مستفیض گردیده اند .

الله متعال در سیاق حکایت از برخورد قوم فرعون با موسی علیه السلام وقومش می فرماید:« وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا»(اعراف: ۱۳۷).یعنی: وما همه جهات ونواحی پرنعمت وبرکت سرزمین (مصر وشام) را به قوم مستضعف(ودر بند زنجیر ظلم وستم، یعنی بنی اسرائیل) واگذار کردیم.

آری، بنی اسرائیل در بند زنجیر فرعونیان قرار داشتند وهمواره از سوی آنها مورد تعذیب وشکنجه وآزار قرار می گرفتند؛ ولی الله متعال آن قوم مظلوم را از بند فرعونیان رهایی بخشید وبه ایشان سرزمین شام را بخشید و بر اطراف آن مسلط شان گردانید؛ سرزمینی حاصلخیز وسرسبز که محل سکونت پیامبران نیز بود .

او تعالي زمانی که در باره نعماتی که بر سلیمان علیه السلام ارزانی داشته می فرماید:« لِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ»(انبیاء: ۸۱). یعنی: ما باد تند وسریع را فرمانبردار سلیمان کرده بودیم تا به فرمان او به سوی سرزمینی حرکت کند که پرخیر وبرکتش ساخته بودیم. و(این، جای شگفت نیست، چراکه) ما بر هر چیزی آگاه ودانا بوده (وهستیم).

این آیت نشان می دهد که الله متعال به سلیمان علیه السلام تسلط وفرمانروایی بادهای تند را نصیب کرده بود تا در مدتی کوتاه از یک سر زمین به دیگر سر آن انتقال یابد و مخصوصا که از سرزمین پرخیر وبرکت ومملو از درختان میوه دار شام دیدارها داشته باشد؛ سرزمین پر از میوه وحاصلخیز که از هر سویی در آنجا دریاها ورودخانه ها جاری بود .

الله متعال در سوره سبأ می فرماید: «وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً»(آیه:۱۸). یعنی: میان آنان وشهر های دیگری که پربرکت ونعمتش کرده بودیم، شهرکها وروستاهایی ساخته وپرداخته بودیم که (از یکی، دیگری) نمایان بود.

منظور از « القری التی بارکنا فیها» در این آیت نیز همان سرزمین شام وفلسطین می باشد. الله متعال در سیاق ذکر نعمات خویش بر مردمی که در میان منطقه سبأ وسرزمین شام وفلسطین پربرکت می زیسته اند یاد آور می شود که شهرکهای زیاد ونزدیک به هم را قرار داده تا آن جا که هریکی از این شهرکها به دیگرش نمایان وقابل رؤیت می باشد .

در مجموع آیات فوق همه اشاره به سرزمینی دارند که امروزه به نام قدس وفلسطین وسرزمین کلانترش،یعنی شام یاد می شود واین آیات نشان دهنده آنند که این سرزمین مملو از برکات الهی است. ونشانه های دیگری که دال بر پربرکت بودن این سرزمین می کند آن است که آرامگاه عده زیادی از انبیاء وپیامبران الهی در این سرزمین واقع است. چنانچه که آرامگاه حضرت ابراهیم علیه السلام در شهر خلیل واقع است.

۲- سرزمین خوشبختی:

در حدیثی نبوی، پیامبر اکرم - صلی الله علیه وسلم – از سرزمین ومردم شام به خوشی یاد می کند ودر حق شان می فرماید که آنها بیشتر از هر ملتی از مهربانی ورحمت الله متعال برخوردارند وخوشبختی زندگی شان را فراگرفته است، در حدیث آمده است: «عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ - رضي الله عنه - قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللهِ - صلى الله عليه وسلم - نُؤَلِّفُ الْقُرْآنَ مِنْ الرِّقَاعِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ - صلى الله عليه وسلم -:» طُوبَى لِلشَّامِ ، طُوبَى لِلشَّامِ « فَقُلْنَا: لِأَيٍّ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللهِ؟ , قَالَ: « لِأَنَّ مَلَائِكَةَ الرَّحْمَنِ بَاسِطَةٌ أَجْنِحَتَهَا عَلَيْهِ « . یعنی: زید بن ثابت – رضی الله عنه- گفته است: در نزد رسول الله – صل الله علیه وسلم- بودیم و قرآن کریم را پینه می زدیم، رسول الله – صلی الله علیه وسلم- فرمود: خوشا بر شام، خوشا بر شام! گفتند: ای رسول خدا! به خاطر چه؟ فرمود: آنجا فرشتگان الله هستند که بالهای(رحمت) را بر سرزمین شام گسترانده اند.

۳- شام سرزمین حشر ونشر:

در حدیثی آمده است که آتشی از یمن بر می خیزد ومردم به به سوی سرزمین محشر شان سوق می دهد ، ودر حدیثی دیگر از ابوذر – رضی الله عنه- روایت است که رسول الله – صلی الله علیه وسلم- فرمود:« الشام أرض المحشر والمنشر» یعنی: شام سرزمین حشر ونشر است.

کتب عقاید اسلامی تأکید بر این دارند که سوق دادن مردم به سوی سرزمین شام در پایان جهان رخ می دهد واین امر آخرین نشانه از نشانه های قیامت می باشد . امام غزالی بر آن است که این حشر در روز رستاخیز خواهد بود .

۴- اولین قبله وسومین حرم:

زمانی که ادای نماز بر پیامبر صلی الله علیه وسلم فرض گردید ایشان هنوز در مکه مکرمه تشریف داشتند، به سوی مسجد اقصی نماز می گزاردند، وپس از آن مدت بالاتر از دو سال دیگرهم آنجا ماندند، وهنگامی که به مدینه منوره هجرت فرمودند مدت شانزده ماه دیگر باز هم به سوی همان مسجد نماز می گزاردند . بر این اساس مسجد اقصی اولین قبله مسلمین بوده است، از این روی، اهمیت واحترام ومحبت مسجد اقصی در دلهای مسلمین بسیار ژرف وعمیق است. واما وجه سومین حرم بودن آن، در این نهفته است که نماز گزاردن در آن بعد از مسجد الحرام ومسجد نبوی از هر مسجد دیگری پاداش بیشتری در بر خواهد داشت.

۵- شهر معظم در نزد الله متعال:

مسجد اقصی جایی است که الله متعال آن را معظم وبزرگ پنداشته و چنان بدان ارج قایل شده که گفته است که می شود به خاطر ادای احترام وکسب پاداش صرف به آن مسجد ومسجد الحرام ومسجد نبوی رخت سفر بست وعازم آنجا گردید. چنانچه در حدیث شریف آمده است:« عن ابن عباس، عن عمرَ: أنّ رسولَ الله -صلى الله عليه وسلم- قال: «لا تُشَدُّ الرِّحالُ إلا إلى ثلاثةِ مساجدَ: مسجدِ الحرامِ، ومسجدي هذا، ومسجدِ الأقصى» . یعنی: عبدالله بن عباس از عمر بن خطاب –رضی الله عنهم- روایت می کند که پیامبر خدا – صلی الله علیه وسلم – فرمود: جز به سه مسجد رخت سفر بسته نمی شود: مسجد الحرام، مسجد اقصی ومسجد خودم(مسجد نبوی).

٦- سرزمین اسراء ومعراج:

چیز دیگری که مسجد اقصی را در نگاه مسلمین دارای جایگاه واهمیت ویژه گردانیده آن است که شبانگاه پیامبر -صلی الله علیه وسلم- از مسجد الحرام به این مسجد سفر کرده و در آنجا برای همه پیامبران امامت کرده وسپس از آنجا عروج فرموده و به سفر آسمانی رفته وتا سدرة المنتهی رسیده و با پروردگار مناجات فرموده و از آسمان دو باره به این سرزمین نزول فرموده است و قرآن کریم هم این حادثه بزرگ را بازتاب داده می فرماید:« سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ» . یعنی: تسبیح وتقدیس خدایی را سزا است که بنده خود(محمد بن عبدالله) را در شبی از مسجد الحرام (مکه) به مسجد الاقصی(بیت المقدس) برد، آنجا که دور بر آن را پربرکت (از اقوات مادی ومعنوی)ساخته ایم. تا(در این کوچ یک شبه زمینی وآسمانی) برخی از نشانه های(عظمت وقدرت خداوند) خود را بدو بنمایانیم(وبا نشان دادن فراخی گسترده جهان وبخشی از شگفتیهای آن، او را از بند دردها ورنجهای زمینیان برهانیم و با دل وجرأت بیشتر به میدان مبارزه حق وباطل روانه گردانیم). بی گمان خداوند بس شنوا وبینا است.